

Brugsforenings-Bladet

7. AARG. — 30. OKTOBER 1934 — NR. 22

*1/2aa Forret mødes
Producent og
Forbruger*

anskaf Dem en
funktis cyklelygte

„Nibi”

- den er der ingen
vrøvl med.

Forlang til Bybrug:

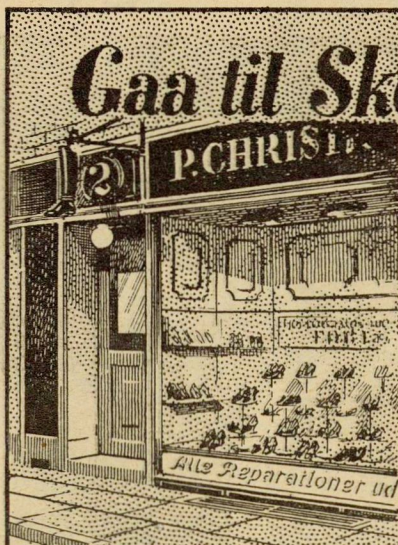
Model I . . . Kr. 4.50

— II . . . » 5.00

og til Landevejsbrug:

Model III . . Kr. 6.50

— IV . . » 7.00

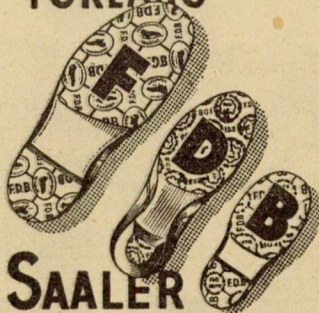

og bed ham om at
forsaae Deres Fod-
tøj med FDB-Læder.

Ogsaa naar De vil
have de grønne im-
prægnerede og vand-
tætte Saaler, er FDB-
stemplet Læder det
mest slidstærke.

FORLANG

Se selv efter, at De altid
faar FDB-Saaler hos Deres
Skomager. FDB-Stemplet er
er præget i de tre ypperste
Læderkvaliteter fra Brugs-
foreningernes eget Garveri.

SAALER

FORDI DE ER BEDRE

Ryg **Cecil**

Den bedste Cigaret !

DETTE NUMMER INDEHOLDER:

Forsidebillede: Paa Torvet mødes Producent og Forbruger.	
Misbruger vi vor Købekraft	503
Oplysningsarbejdet	505
Brugsforeningernes Foredragsliste	505
Fra Arbejdet hjemme og ude	506
B. B.s Billedside	509

Varenes Vej III. J. Toft	510
Vore Læsere har Ordet	513
For Drengens Skyld. Af Leck Fischer	514
Hjemmets Opgaver	516
Lille P. Brugs	518
S. Vims	519

MISBRUGER VI VOR KØBEKRAFT?

Naar vi gaar hen i vor Brugsforening og forsyner os med Varer til Husholdningen, til vort Arbejde, eller hvad det nu er, ja, saa gør vi det naturligvis, netop fordi vi nu en Gang har Brug for dem. Og naar vi faar gode Varer til en rimelig Pris, er vi vel som Regel tilfredse og færdige med den Sag. Selvfølgelig filosoferer vi ikke over, hver Gang vi gaar ind i Brugsforeningen efter et Kilo Svedsker eller en Daase Blanksværte, at vi nu ved vort Indkøb har lagt vort Lod i Vægtsskaalen som Forbruger, i en eller anden Retning, med en eller anden fjernere Udvikling som Følge.

Nuvel, det er klart, at vi ikke skal gaa rundt til Stadighed med vore Forbrugersfølelser eller andre nationaløkonomiske Fornemmelser, og vi skal heller ikke bilde os selv eller andre ind, at vi gør det. Thi som Regel er det jo de daglige, nærmestliggende Forhold, der gør Udslaget.

Men — paa den anden Side skal vi nu ikke helt stille os uden for Tanker af en lidt videregaaende Art, heller ikke naar det drejer sig om noget saa dagligdags, men vigtigt, som Dækning af vort Forbrug. Thi naar vi ser f. Eks. paa Brugsforeningernes Formaal og Mening, da er det netop vor almindelige Interesse som Forbrugere, der bygges paa, og det er da navnlig dette, at vi ved at lægge vort Forbrug i Vægtsskaalen sammen med andres kan komme til at øve en Indflydelse i en eller anden Retning, hvorimod vi enkeltvis og uden foreningsmæssigt Samarbejde betyder lidet eller intet. Og foruden at beskæftige sig med en fornøftig Vareforsyning i det daglige — hvad der er det vigtigste, og uden hvilket Resten bliver Luftkasteller — peger jo Brugsforeningens Idé ogsaa videre frem og søger at bidrage til en naturlig og retfærdig Udfoldelse af vore Interesser og Ønsker som Forbrugere paa lidt videregaaende Sigt — i Samarbejde med andre ligesindede.

En vigtig Side af, hvad der saaledes bygges paa inden for Brugsforeningerne, kan vi betegne som vor *Købekraft*. Det er den, vi udfolder, naar vi køber en Vare, og det er den, der lægges sammen med andres Købekraft, naar vi i vore Foreninger forsyner os med Varer, og naar en Forening derpaa, optræder som Køber paa sine Medlemmers Vegne. Og det er da ikke mindst Købekraften, det drejer sig

om, naar Brugsforeningerne i større Tal slaar sig sammen til et fælles Indkøb af Varer — som Tilfældet er for Danmarks Vedkommende gennem F. D. B. — saaledes at denne kan møde med den store samlede Købekraft paa alle sine Foreningers og disses Medlemmers Vegne og derved gøre denne Købekraft gældende paa den Maade og i den Retning, som betegner Forbrugernes Synspunkter og Interesser.

Gennem de Led, som Brugsforeningsbevægelsen omfatter, er Købekraften organiseret og vinder den Indflydelse, som svarer dertil. Og dette gælder ikke alene med Hensyn til Indkøb af Varer, disses Kvalitet, Pris o. s. v., men da ganske særlig dette, at Ledelsen af den Vareforsyning, hvor nu Købekraften kommer til Udfoldelse, er i Hænderne paa dem, der er de retmæssigt interesserede, nemlig Forbrugerne, og ikke paa tilfældige og i Virkeligheden uvedkommende Parter.

Hvor lidt eller hvor meget den enkelte Forbruger vil have ud af sin Købekraft, er først og fremmest et Spørgsmaal, som maa besvares af Forbrugeren selv. Ifølge Sagens Natur er det et saare vigtigt Spørgsmaal, hvis Rækkevidde man i Almindelighed sikkert slet ikke gør sig klar.

En Besvarelse af Spørgsmaalet foreligger jo egentlig allerede for deres Vedkommende, som er med i en Brugsforening. De har nemlig besvaret Spørgsmaalet med, at de skønner, at Samarbejdet i Brugsforeningerne er det mest virksomhedsfulde Middel til at gøre den Indflydelse gældende, som Købekraften betinger. Om saa vore Brugsforeningsmedlemmer i fuldt Maal drager den Nytte af deres Medlemsskab, som de kunde, kan maaske være et andet Spørgsmaal. Men ellers er der jo nok af andre Forbrugere, som staar uden for vort Samarbejde, og som faktisk efter vor Opfattelse misbruger deres Købekraft eller i hvert Fald undlader at benytte den bevidst. Og adskillige blandt disse — hvoraf jo mange kunde have svært god Brug for de Hjælpeidler, som staar til Raadighed — gør sig vist overhovedet ikke klart, at der er noget, der hedder Købekraft, eller hvad det er for noget.

Naar man ser paa Udviklingen gennem Tiderne, gaar det noget op og ned med, hvilken Betydning man fra mere officiel Side eller fra erhvervspolitisk eller nationaløkonomisk Side har tillagt Forbruget i et Land, i et Folk. Man kan ogsaa sige Købe-

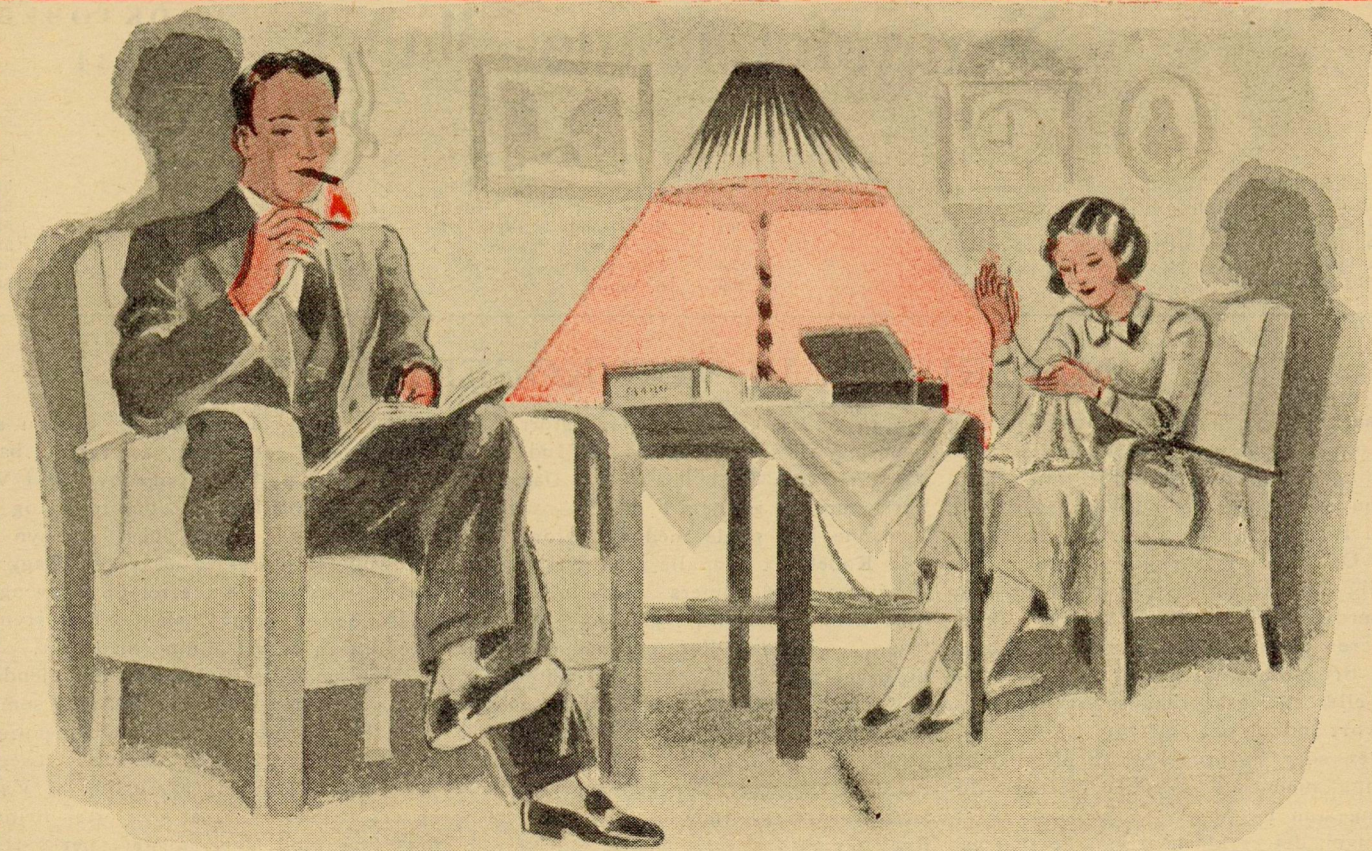
kraft i Stedet for Forbrug. Saadan som Udviklingen for Tiden er rettet, baade her hjemme og saa at sige overalt i Verden, er det nærmest Produktionen og Afsætningen, der tages mest Hensyn til. Forbrugets Interesser er mere i Baggrunden og maa rette sig efter de Krav og de Bestræbelser, som Ønsket om at fremme Produktion og Afsætning medfører.

Men samtidig er der sket det ejendommelige, at den Fremgangsmaade, som jo mere og mere bliver gældende, nemlig at Omsætningen mellem Landene foregaar paa Grundlag af en Udveksling af Varer, og vel at mærke saa at sige efter Principet Vare mod Vare, meget stærkt fremhæver netop Købekraftens Betydning. Det vil altsaa sige, at den, naar det kommer til Stykket, fremdeles er paaagtet udefra og derfor ogsaa bør være det inde fra, d. v. s. fra den enkelte Forbruger selv.

Lad os betragte Købekraftens Rolle i den internationale Omsætning, som jo i Øjeblikket beskæftiger mange Sind, og vi behøver da ikke at gaa længere end til vort eget Lands Forhold. Ja, vi har vel endog et af de mest slaaende Eksempler derpaa, fordi Danmarks Økonomi saa stærkt er anlagt paa Omsætning udadtil. For nylig gav Formanden for Foreningen af jyske Landboforeninger, Landstingsmand *Hauch*, et kort Udtryk herfor, idet han i sin Beretning ved Foreningens Delegeretmøde udtalte, at »Landbrugets Afsætningsmuligheder er knyttede til den Købekraft, Afsætningen repræsenterer.« En stærkere Understregning af Købekraftens Betydning kan vanskeligt ske.

Men ikke alene den nuværende Situation herhjemme og i andre Lande taler sit stærke Sprog i denne Retning. Det gælder enhver Tid og enhver økonomisk Tilstand, at Købekraften, Forbrugernes stærke og ombejlede Egenskab, er Grundlag og Udgangspunkt for vidtgaaende Rækker af Produktion og Omsætning. Derfor stiller ogsaa enhver Tid det Spørgsmaal til Forbrugeren, om han er klar over dette, om han handler derefter, eller han misbruger sin Købekraft.

Brugsforeningens Plads og Betydning i dette Spørgsmaals Besvarelse behøver ikke mange Ord for at blive forstaaet og indset. Det er her, Købekraften bliver paaagtet, og her, at de Interesser, som den repræsenterer, bliver varetagne.

Man hygger sig rart -

med en god Bog og en god Cigar fra FDB. Enten De foretrækker let eller stærk Tobak, smaa eller store Cigarer, lyse eller mørke, saa vælg Deres Favoritmærke i Brugsforeningen. Nedenstaaende Mærker faas i de fleste Brugsforeninger:

Cigarer:

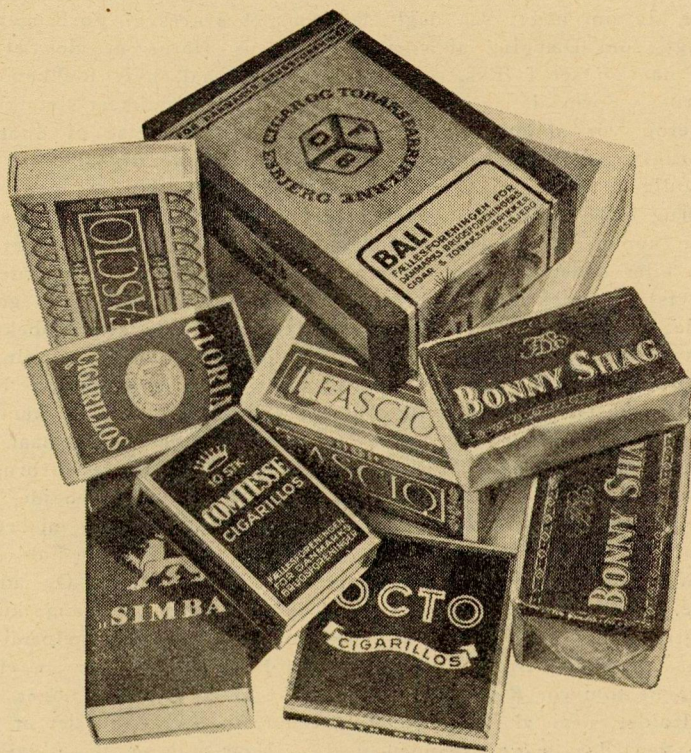
Bali (stor Cerut)	10 Øre pr. Stk.
Mitra (stor, let)	15 " " "
Comtesse Lille	17 " " "
Comtesse Stor (usort.)	18 " " "
Fascio (mellem)	20 " " "
Imperial (fremr. haandrullet)	25 " " "
Simba	8 Stk. ... 1 Kr.

Cigarillos:

Octo	8 Stk.	50 Øre
Gloria	10 " "	70 "
Comtesse	10 " "	100 "

Tobak:

Bonny Shag	100 gr.	90 Øre
" "	45 " "	45 "

Oplysningsarbejdet —

gennem Foredrag, Lysbilleder, Studiekredse og Arbejdsgrupper. — Købmændenes virkningsfulde Agitation for Brugsforeningerne!

AF LÆRER J. P. JENSEN, HARRIDSLEV

Vi nærmer os Vinter og dermed den Tid, hvor de fleste Foreninger arrangerer en Sammenkomst for Medlemmerne. Nogle Steder sker dette i Forbindelse med Generalforsamlingen, andre Steder vælger man en særskilt Dag hertil.

De Former, hvorunder en saadan Festsamling afholdes, er vel noget forskellige, men dette gælder dog vistnok mindre de materielle Nydelser, der nu almindeligvis bestaar i en Kop Kaffe med tilhørende »Comtesse«, — mere det øvrige Program. Dette maa naturligvis tilrettelægges med ligelig Hensyntagen til det underholdende og det oplysende. Det underholdende har mange Variationer, men slutter som Regel med en Svingom. Derimod falder det mange Gange lidt svært at finde en passende Form for det oplysende. Det gik saa let, da man havde F. D. B.s forskellige industrielle Film at byde paa, de havde nemlig den Fordel, at det underholdende og det belærende til en vis Grad var forenet.

Da disse Serier var opbrugt, maatte man se at finde paa noget nyt. Enkelte Steder fortsattes med Forevisning af almindelige Film — som Regel af gemytligt Indhold (»Fyrtaarn og Bivogn«) — men jeg tror, at mange Bestyrelser hurtig fik Øjet op for, at man herved forsømte en god Lejlighed til at faa Medlemmerne i Tale om Forhold vedrørende Foreningens Arbejde. Indenfor Fællesforeningens Bestyrelse og Repræsentantskab var man klar over dette Forhold, og tillige ansaa man det for en livsvigtig Opgave at bevare Kontakten med de mange Tusind Medlemmer, hvilket disse Sammenkomster i høj Grad bidrog til. Man drøftede derfor indgaaende, hvorledes man fra Fællesforeningens Side kunde medvirke til, at dette Arbejde ikke blot blev fortsat, men ogsaa yderligere udviklet.

Resultatet af disse Overvejelser blev som bekendt, at man fik en hel Række Andelsfolk udover Landet til at paatage sig et Medarbejderskab, hvorom der derefter tilgik Brugsforeningerne Underretning. Samtidig lod Fællesforeningen fremstille en Serie almindelige Lysbilleder fra de forskellige Virksomheder og anskaffede Lysbilledapparater til Brug ved Fremvisningen. Det viste sig hurtigt, at dette Billedstof var et fortrinligt Hjælpemiddel for Foredragsholderen, samtidig med at det øvede sin store Tiltrækning overfor Medlemmerne. For Børnene, der var et trofast Publikum ved Industrifilmens Fremvisning, blev de »døde« Billeder maaske nok en Skuffelse, men hos de ældre sporedes en levende Interesse for at se og høre om det, de selv havde været med til at skabe. Den første Serie bar vel

i nogen Grad Præg af et Forsøg, men jeg er ikke i Tvivl om, efter at dens Anvendelighed er fastslaaet, at man ret hurtigt vil opnaa en bedre Gruppering.

Fællesforeningen raader allerede over et meget omfattende Billedstof, hvoraf man nu vil udvælge det bedste og mest anvendelige til Brug ved Fremstilling af Lysbilleder.

Foruden Billeder fra Fællesforeningens Virksomheder vil man ogsaa finde Materiale, der mere tager Sigte paa det rent historiske, Nordisk Andelsforbund, Kooperationen i andre Lande o. desl. Endvidere vil vi her paa Fyn forsøge at indføre enkelte Reklamebilleder fra vor Afdeling i Odense. Hensigten hermed er i første Række at støtte Foreningernes Bestræbelser for at øge deres Omsætning i Manufaktur, Konfektion o. lign.

Men Foredrag og Billeder skal ikke være vore eneste Hjælpemidler. Rundt om i Forsamlingshusene ser man hver Vinter, hvorledes Ungdommen slider med Indøvelse af smaa Dilettantforestillinger — ikke altid lige lodige —. Hvad om man forsøgte at videreføre den Ide, som Hovedstadens Brugsforening tog op ved Fremførelsen af Engelbert Nielsen: »Naar Haverne blomstrer«? Selvom Realisationen af denne Ide væsentlig kom til at virke underholdende, rummede den dog den Fordel, at man fik fat i de unge, og det er for enhver Organisation af vital Betydning.

Hvad jeg her har nævnt, tager Sigte paa en bedre Udnyttelse af de rige Muligheder, Foreningernes Sammenkomster byder, men det skulde nødtig medføre, at man af Interesse for det ny forsømt det betydningsfulde Saneringsarbejde, som allerede er godt i Gang. Gennem Møder og Kursus, gennem vore Blade maa Foreningernes Tillidsmænd søge Dygtiggørelse til paa bedste Maade at røgte det Hverv, Medlemmerne har betroet dem.

Maaske burde man oprette Studiekredse ude i Sognene, hvor man havde Folk, der vilde paatage sig at lede Arbejdet. Jeg ved, at der ret snart vil foreligge Grundbøger beregnede til dette Formaal.

Man ikke ogsaa det kunde have sin Betydning, om Brugsforeningernes Bestyrelser kunde finde en brugbar Form for Udvæksling af Tanker om de Retningslinier, hvorefter den driftsmæssige Ledelse burde foregaa, i Stedet for at man betragter sit eget Omraade som en lille, af andre uafhængig Verden. Der behøvede kun at være nogle faa Foreninger i en saadan Arbejdsgruppe. En fri Forhandling om afvigende Arbejdsformer kunde aldrig krænke Selvstyret, men snarere bidrage til, at eventuelle Misforstaaelser i Tide

blev rettet, saaledes at man naaede et Skridt videre i Retning af Enhed i Arbejdet.

De samvirkende Købmandsforeninger driver i Øjeblikket her paa Egnen en kraftig Agitation mod Brugsforeningerne, idet man har ladet omdele en 10 Aar gammel Pjece af et meget tendentiøst Indhold. Resultatet af denne Kampagne bliver sikkert som sidst en meget betydelig Tilgang af nye Medlemmer indenfor bestaaende Brugsforeninger!

Brugsforeningsbevægelsen er i Øjeblikket i stærk Udvikling, og man tager næppe fejl, naar Grunden til vore Modstanderes heftige Angreb henføres til denne for dem bedrøvelige Kendsgerning.

Fællesforeningen har for sit Vedkommende ydet meget værdifulde Bidrag til Opnaaelse af denne gunstige Udvikling. Centrallaboratoriet, Arkitektkontoret m. m. er typiske Eksempler herpaa.

Arkitektkontorets Arbejde er maaske nok noget af det, der er faldet vore Modstandere mest i Øjnene, men det er jo forøvrigt ogsaa ret imponerende, hvad denne Institution indenfor det korte Tidsrum, den har bestaaet, har formaaet at udrette, idet ikke mindre end 4—500 Foreninger har benyttet Kontoret.

Den Forstaaelse, hvormed de mange Tusind Brugsforeningsmedlemmer omfatter Organisationens Arbejde, er bestemmende for dens Fremtid. Derfor maa Vinterens Arbejde ske med dette for Øje, saaledes at der skabes Mulighed for en bedre Udnyttelse af bestaaende Goder, samtidig med at nye Opgavers Løsning forberedes.

Brugsforeningernes Foredragsliste.

I Forbindelse med, hvad vi for kort Tid siden har skrevet om Foredragsvirksomheden i Brugsforeningerne, og for Resten ogsaa, hvad der i dette Nummer omhandles i Lærer Jensens foranstaaende Artikel, bringer vi neden for en Liste over Foredragsholdere og deres Emner, som vil være til Disposition ved Møder og Sammenkomster i Brugsforeningerne.

Som tidligere meddelt er der med Hensyn til den rent praktiske Side af saadanne Foredrags Afholdelse truffet den Ordning, at den paagældende Forening, som henvender sig til en Foredragsholder, skal betale vedkommendes direkte Rejseudgifter, medens iøvrigt Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger paatager sig Resten af Udgifterne. Det maa jo forventes, at denne Ordning, hvorved Foreningens Omkostninger bliver ret smaa, vil bidrage til, at man i vid Udstrækning benytter sig af Foredrag, hvor en naturlig Lejlighed foreligger.

Ud over de Emner, som findes angivet for hver enkelt Foredragsholder, skal det tilføjes, at der udover disse vil kunne faas Foredrag med Lysbilleder. Der er nemlig anskaffet Lysbilled-Apparater til Fællesforeningens forskellige Afdelinger,

saaledes at en Ordning heraf let vil kunne træffes.

Nu anbefaler vi en Gennemgang af Listen, hvor Foredragsholderne er opførte nogenlunde efter Landsdele:

Højskoleforstander *Frode Aagaard*, Vestbirk Højskole, Vestbirk. Tlf. Vestbirk 4: Efter Aftale.

Kredsrevisor *Chr. Hansen*, Faxe Ladeplads. Tlf. Faxe Ladeplads 135: Brugsforeningsregnskabet med Henblik paa Kreditgivning.

Kredsrevisor *L. I. Henriksen*, Dame pr. Askeby. Tlf. Dame 82: Brugsforeningernes og F. D. B.'s Udvikling. — Brugsforeningernes Prisansættelsespolitik. — Regnskabsforingen i Brugsforeningerne. — Kreditten i Brugsforeningerne. — Brugsforeningernes Kapitalforhold.

Uddeler, Kredsrevisor *H. Jensen*, Gundsømagle Brugsforening, Roskilde. Tlf. Gundsømagle 21. Brugsforeningsvedtægter. — Regnskabsformer. — Brugsforeningernes Styrelse.

Højskolelærer *Kr. Kristensen Kildemose*, Vallekilde: Andelsarbejde gennem Tiderne. — Andelsideen som Folkeopdrager.

Forstander *Oluf Jensen*, Slangerup Landbrugsskole. Tlf. Slangerup 19: Andelsbevægelsens Historie og Udvikling. — Andelsbevægelsens Betydning for det danske Samfund og specielt Landbruget. — Hvilken Betydning har Andelsbevægelsen, økonomisk og ideelt, for en dansk Landmand? — Kampen om Olien.

Højskolelærer *Peter Frank*, Glaciset 38. Lyngby: F. D. B.'s Udvikling og Betydning. — Bedre Byggeskik og Butikskultur. — Høje eller lave Udsalgspriser. — Brugsforeningsbevægelsen i vore Nabolande. — Brugsforeninger og Varehuse.

Højskolelærer *Niels Karstensen*, Sct. Annæ Plads 20, København K.: Andelsagen og Nutiden.

Kredsrevisor *Emil Jensen*, Tjæreby pr. Roskilde: Regnskab og Bogføring i Brugsforeninger. — Kreditspørgsmaalet.

Friskolelærer *J. Tudvad*, Sydstejns Friskole, Storehedinge. Tlf. Lyderslev 96: Brugsforeningsbevægelsens historiske Oprindelse. — Enkelte Mænd indenfor Brugsforeningsbevægelsen. — Regnskabet og dets Betydning i Brugsforeningerne.

Lærer *J. P. Jensen*, Harriidslev, Bogen-se. Tlf. Bogen 136: Fællesforeningens Virksomhed og dennes Betydning for Brugsforeningerne (ledsaget af Lysbilleder).

Landbrugslærer *Siliam Bjerre*, Dalum Landbrugsskole, Hjallesø. Vore Andels-Produktionsforeninger og deres erhvervsmæssige Betydning. — Karteller og Truster. — Kapitalmagt og Andelssag.

Højskolelærer *Marinus J. Gravsholt*, Kerteminde. Tlf. Kerteminde 195: Samvirket i de gamle Landsbysamfund. — Andelsbevægelsens Plads i Nutidens Samfund. — Modsatningen mellem Truster og Andelsselskaber. — Andelsbevægelsens Banebrydere. — Andelsbevægelsens Idé. — Jøderne bygger Palæstina paany — paa Andelsbevægelsens Grundl. — Ungdommen og Andelsbevægelsen.

Kredsrevisor *Erik Hansen*, F. D. B., Odense. Tlf. Odense 481: Fællesforening og Brugsforeningerne. — Brugsforeningerne før og nu.

Forstander *J. Frederiksen*, Støvring Højskole, Støvring. Tlf. Støvring 3: Truster og Karteller contra Andelsbevægelsen. — Andelsbevægelsens samfundsmæssige Opgaver. — Andelsbevægelsens historiske Oprindelse og Udvikling i Danmark.

Kredsrevisor *I. C. Jensen*, F. D. B., Aarhus. Tlf. Aarhus 6610: Regnskab og Foretningsgang i en Brugsforening. — F. D.

B.'s Organisation og Udvikling. — Brugsforeningsbevægelsen.

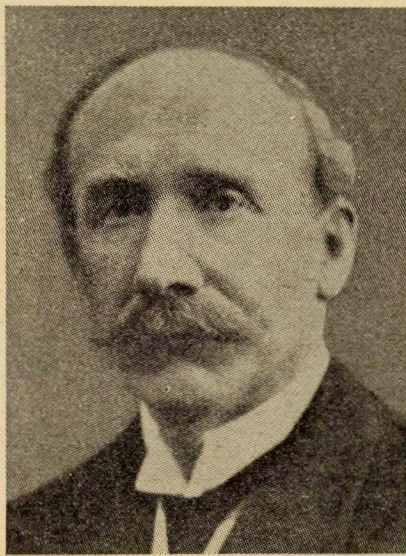
Kredsrevisor *Niels Jensen*, Fredsø pr. Vils. Tlf. Lødderup 6: Kreditten inden- og udenfor Brugsforeningerne. — Brugsforeningernes Ledelse og Regnskabsvæsen. — F. D. B.'s Virksomhed og Betydning.

Lærer *Kristian Jørgensen*, Mølvang

En schweizisk Fører trækker sig tilbage.

Andelsbevægelsen i Schweiz er som i faa Lande præget af nær Forbindelse med Folkets almindelige kulturelle og nationale Udvikling. Hertil har bidraget, at der i Spidsen for Bevægelsen har staaet fremragende Folkeførere, hvis Interesser og Bestræbelser har draget dem ind som de første i Rækkerne ogsaa paa andre Omraader end det specielt andelsmæssige. Paa den anden Side har netop disse Fø-

Dr. Bernhard Jæggi.

rere spillet en gennemgribende Rolle for Bevægelsens Udvikling saavel paa praktiske Omraader som i aandelig Henseende og Bevægelsen har i Schweiz, saaledes som det bl. a. fornylig paa en ypperlig Maade er skildret i den svenske Kooperatør Torsten Ohde's Bog »Det kooperativa Schweiz«, et stærkt patriarkalsk Præg med Bevarelse af Folkets Traditioner.

En af dem, der har været Ledere i den senere Aarrække, er Dr. *Bernhard Jæggi*, der netop fornylig i en Alder af 65 Aar har trukket sig tilbage fra sin Post som Formand for Direktionen i *Forbundet af schweiziske Brugsforeninger* (V. S. K.). Dr. Jæggi bevarer dog endnu Forbindelsen med Bevægelsen som Indehaver af forskellige Tillidsposter, bl. a. som Repræsentant for Schweiz i den internationale Andelsbevægelse.

Oprindelig uddannet som Bankmand kom han som ung ind i Ledelsen af det lokale Brugsforeningsarbejde og traadte

Skole, v. Jelling: Emne efter nærmere Forhandling.

Gdr. *Jens Nielsen*, Godballe, Faare. Tlf. Faare 6: Andelsbevægelsens Betydning før og nu. — Brugsforeningernes Oprindelse og Udvikling gennem 65 Aar.

Kredsrevisor *Kr. T. Kristensen*, Vesterbæk, pr. Sig: Fællesforeningen, dens Organisation og Virksomhed.

fra omkring 1900 i det schweiziske Forbunds Tjeneste, hvor han altsaa nu ved sin Tilbagetræden var øverste Leder. Ikke blot paa praktiske Omraader har han ydet en betydningsfuld Indsats, men ogsaa til Fremme af Fællesskabets og Frihedens Idé har han virket for Opgaver i Forbindelse med Kooperationen, der tager Sigte herpaa. Mest kendt er vel hans Indsats for Oprettelse af Havebyen »Freidorf« (de fries By) i Nærheden af Basel, men iøvrigt har han med Flid og Begejstring arbejdet for Folkets Udvikling ogsaa udenfor det økonomiske. Han har ved Siden af sin Virksomhed i Andelsbevægelsen deltaget i det politiske og sociale Arbejde og har indenfor dette været store Opgaver betroet.

Dr. *Bernhard Jæggi* fik ved sin Tilbagetræden talrige Beviser for den Anseelse og Hengivenhed, som han nyder, og kan med god Samvittighed se tilbage paa et værdifuldt og udbytterigt Arbejde, som nu fortsættes af andre fremragende Andelsmænd.

*

Andelsbevægelsens Kaar og Udviklingsformer i De forenede Stater.

En og anden af vore Læsere vil maaske erindre, at vi for nogle Aar siden bragte en Artikel, som en af de ledende Mænd indenfor den amerikanske Andelsbevægelse, Dr. *J. P. Warbasse*, havde skrevet om et Besøg her i Danmark. Artiklen havde speciell Interesse derved, at Dr. Warbasse, som hans Navn iøvrigt tydeligt tilkendegiver, stammer fra Danmark og naturligvis fra Landsbyen Vorbasse, hvorfra hans Bedstefader udvandrede. Under Bestræbelserne for at skabe en Andelsbevægelse, specielt med Brugsforeningerne for Øje, i U. S. A. er Dr. Warbasse at betragte som Føreren i Øjeblikket. Ikke alene den praktiske Side interesserer ham, men ogsaa et almindeligt Oplysningsarbejde lægger stærkt Beslag paa hans Arbejdstid, og som Organisator paa praktiske og kulturelle Omraader nyder han megen Anseelse og Agtelse i amerikanske Kredse. I svensk »Kooperatören« har Dr. J. P. Warbasse nu fornylig skrevet en interessant Skildring af Situationen for Brugsforeningsbevægelsen i U. S. A. i Øjeblikket.

Han gør heri gældende med Henblik paa de økonomiske Vanskeligheder, som paa mange Maader mærkes i Staterne, at

EFTERAAR

Klare Bølger under Kluk og Klage
skulper over Strandens brede Stene.
Tyst staar Træ med slanke, sorte Grene.
Mørket tætnes. Det er korte Dage.

Visnet er den vilde Blomst i Skoven.
Træt blev Fugl af Sang blandt nøgne Kviste.
Sidste Grønt har Marken maattet miste.
Mulden skinner fugtigt efter Ploven.

Standser Virket, tier Somrens Tale,
slumrer Kim og Kryb i Vinterdvale,
samles dagtræt Stægt ved Arnens Flamme,

Vaar skal komme efter Mulm og Kulde.
Grokraft efter Hvilen under Mulde.
Evig Livets Rytme er den samme.

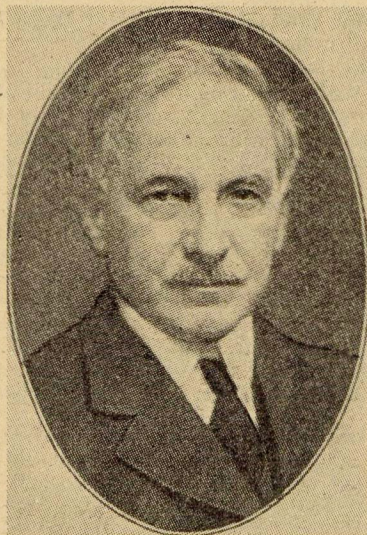
KAREN PLOVGAARD

de paabegyndte Andelsforetagender faktisk herunder har vist sig mere modstandsdygtige, end private Foretagender paa tilsvarende Omraader. Saaledes nævner han Mineralolie-Industrien, hvis Tab og hvis store Kontingent til Arbejdsløsheden har været et af de haardeste Slag for det økonomiske Liv i Amerika. Denne Industrigræn er nu i en saadan Tilstand af Demoralisering og Svaghed, at den synes moden til at overtages af Staten, for overhovedet at Samfundets Behov af Mineralolier skal kunne dækkes. Under denne Tilstand af fortsat Demoralisering har Indkøbsforeninger for Benzin trivedes udmærket. Disse Foreningers Tank-Stationer betegner tætte Prikker paa Kortet over hele den midterste Del af Vest- og Nordstaterne. Der findes nu omkring 1500 saadanne Foreninger, og i det sidst forløbne Aar omsattes ikke mindre end ca. 38.000 Tankvogne Benzin og Petroleum samt ret betydelige Mængder af Smøreolier og andre Olieprodukter. Den Kapital, som er bundet i disse Foreninger, udgør 15 Mill. Dollars. Antallet af Beskæftigede var ca 7000, og Omsætningen med Foreningernes Andelshavere beløb sig i 1933 til 35 Mill. Dollars. Da den gennemsnitlige Dividende var ca. 15 pCt., er der paa denne Maade tilbagebetalt Forbrugerne ca. 5 Mill. Dollars, hvilket altsaa svarer til omkring ca. 33 pCt. Forentning af den anbragte Kapital. Gennem disse Tal belyses i nogen Maade Størrelsen af den Gevinst, som man kalkulerer med indenfor en Branche som denne, og som altsaa nu tilkommer Forbrugerne selv.

Det er klart, skriver Dr. Warbasse, at de private Mineralolie-Koncerner er vrede over den Besparelse, som Forbrugerne paa denne Maade skaffer sig, og som, hvis Foreningerne ikke bestod, vilde være tilfaldet en anden Part. Indkøbsforeningerne for Benzin fremmes ligesom Andelsbe-

vægelsen paa andre Omraader i Retning af Centralisering og Erhvervelse af egne Produktionskilder.

I U. S. A. findes der efter Dr. Warbasses Angivelse ved Siden af de nævnte 1500 Benzin-Foreninger ca. 1600 Andelsforeninger blandt Landmænd til Indkøb

Dr. J. P. Warbasse.

af disses Fornødenheder til Landbruget. Mange af disse ejer store Magasiner og har Fabrikker og Anlæg til Forædling af Foderstoffer, Kunstgødning, Mel, Skovprodukter o. s. v. Omkring 500.000 Medlemmer staar indenfor saadanne Foreninger, hvis Omsætning i 1933 udgjorde 200 Mill. Dollars. Desuden findes der ca. 500 Brugsforeninger med Varesalg i Butikker, og større Indkøbsforeninger, som ejes af Brugsforeningerne. Dertil kommer Foreninger til Ydelse af Kredit (ca. 2000), og yderligere andre Foreninger med forskellige særlige Formaal (Byggeforeninger, Restauranter, Bagerier m. m.), saaledes at Antallet ialt kommer op paa ca. 6500 med en Omsætning paa ca.

365 Mill. Dollars og et Medlemstal paa 1,8 Mill.

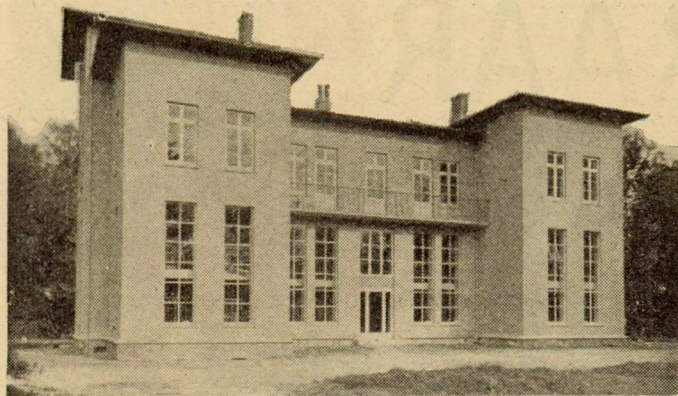
Den Organisation, som Dr. Warbasse er Formand for, hedder Den kooperative Liga (The Co-operative League), hvis Op-gave er at samle alle disse forskellige Foreninger. Indtil nu er der omkring ½ Mill. Medlemmer indenfor Ligaen.

Dr. Warbasse udtaler i sin Artikel, at det er ingen Overdrivelse at fastslaa, at de omtalte Foreninger rent forretningsmæssigt har været heldigere og finansielt set ogsaa mere solide end de private Forretningsforetagender, som konkurrerer med den. Den afgørende Forskel er, at Foreningerne vil skaffe Forbrugerens hans Behov af Varer og Tjenester direkte og saaledes tilstræber i voksende Grad at frigøre ham fra hans Afhængighed baade af de private Forretningsforetagender og af Statens Forsyn.

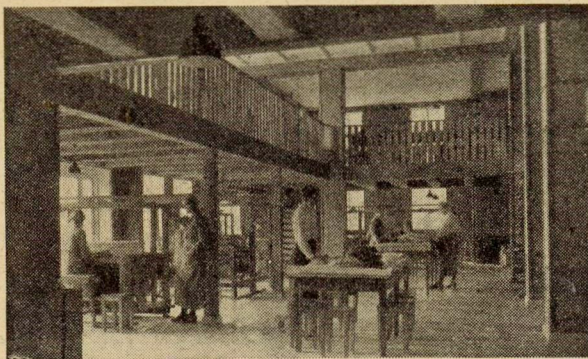
*

Vil Rabat-Systemet blive optaget i Brugsforeningernes Virksomhed?

Et af de Foretagender indenfor Brugsforeningsbevægelsen internationalt, der ofte fremføres som Eksempel paa fremragende Ledelse og Organisation, nemlig Brugsforeningen i Basel («Allgemeine Konsumvereine Beider Basel»), overvejer for Tiden Indførelse af det i Privathandelen udøvede Rabatsystem. Foreningen føler sig tvunget til dette Skridt ved den Kendsgerning, at dens Dividende ikke blot bliver inddraget som Grundlag for Beskatning i den nationale Krieskat (for den første Periode af den ne til et Beløb af 90.000 Frcs. eller i danske Penge 135.000 Kr.), men at den ogsaa trues med at blive inddraget i den lokale, kantonale Beskatning. Paa den anden Side er den af de private Købmænd ydede Rabat til deres Kunder skattefri, saaledes at man altsaa ved at udbetale Di-

Væveskolens
Facade mod Syd.
— Til højre: In-
terior fra Væve-
salen.

vidende som
Rabat vil kun-
ne undgå Skat-
ten. Nogen en-
delig Beslut-
ning er der
endnu ikke
truffet om et

Skridt i den nævnte Retning, men skulde
den sidstnævnte Beskatning blive ved-
taget af Kantonens Myndigheder, vil den
store Brugsforening ikke tøve med at gaa
over til Rabatsystemet.

*

Indvielse af Væveskolen »Askovhus« i Søn- derborg.

Under de festligste Former foregik den
6. Oktober Indvielsen af den nye
Væveskole »Askovhus« i Sønderborg. Saa-
vel den statelige Bygning og dennes stil-
fulde og praktiske Indre som Skolens Be-
lignen, med Hensyn til selve Pladsen
og Egnen, hvori den skal virke, bidrog
til, at Dagen fik sin særlige Karakter. En
stor og repræsentativ Forsamling var
mødt op: Prins Knud og Prinsesse Caro-
line Mathilde, der er Skolens Protektice,
Repræsentanter for Ministeriet, stedlige
Myndigheder, Skolens Bestyrelse o. m. fl.

Efter at Skolens ene Forstanderinde,
Frk. Trock, paa egne og sin Medforstan-
derinde Frk. Baumanns Vegne havde budt
Velkommen, og Departementschef Dalhoff
havde udtalt gode Ønsker for Skolen som
en særlig dansk Virksomhed, foretog Prin-
sesse Caroline Mathilde selve den højtide-
lige Indvielse.

Vi bringer ovenstaaende et Par Bille-
der fra den nye smukke Skole.

*

Frø-Møder i Roskilde.

Som sædvanlig den sidste Lørdag i Sep-
tember, i Aar den 29., blev der afholdt
Generalforsamling i de to Selskaber Dan-
ske Landboforeningers Frøforsyning (D.
L. F. — Frøavlernes Andelselskab) og
Landbo- og Husmandsforeningernes Frø-
salg. Begge disse Organisationer staar som
bekendt i intimt Samarbejde med F. D. B.

Den sidstnævnte af de to Selskaber,
der, som Navnet tilkendegiver, varetager
Frøsalget i Landbo- og Husmandsforenin-
gerne, er indmeldt i F. D. B. og faar leveret
hele sit Forbrug af Frø derfra og paa sam-
me Betingelser som enhver Brugsforening.

Det var om Formiddagen, at L. & H.s
Frøsalg holdt sin Generalforsamling, og

denne indlededes med,
at Formanden, Gaarde-
jer A. Højmark, Døm-
mestrup, gav en Over-
sigt over Virksomheden
i det forløbne Regn-
skabsaar, der blev be-
tegnet som et godt Aar.
— Som Følge af de sti-
gende Priser i Forhold
til Aaret forud var
Aarets Pengeomsætning
steget ca. 46 pCt., me-
dens Mængdeomsætnin-
gen var gaaet lidt til-
bage, til Trods for at
Køberantallet var steget
med 278 eller 1,6 pCt.

Direktør M.
Bakman frem-
lagde Regnska-
bet, der udviste
et Overskud paa
ca. Kr. 50.000,00,
hvilket i Særde-
leshed skyldtes
Andelen i F. D.
B.s Frøafdelings
Overskud fra af-
vigte Aar.

Beretning og
Regnskab god-
kendtes uden
Diskussion.

Direktør Bagge Andersen, F. D. B., gav
derefter en Del Oplysninger bl. a. om Ud-
sigterne for Frøleveringerne til Sæsonen
1935. — Vi skal ved Lejlighed komme til-
bage til disse Oplysninger.

Generalforsamlingen sluttede med et
Foredrag af Forsøgsleder H. N. Frandsen,
Østoftegaard, om »Forædlingens Opgaver
og Betydning«.

Om Eftermiddagen holdt D. L. F. Ge-
neralforsamling.

Formanden, Godsejer Selchau Hansen,
bød Velkommen og udtalte smukke Minde-
ord over afdøde Forsøgsleder Karl A. Jør-
gensen, der bl. a. har været D. L. F. en
god Mand, ikke mindst ved Selskabets
Start.

Gaardejer N. Engbæk, Oure, valgtes til
Ordstyrer, hvorefter Formanden aflagde
Beretning om Virksomheden i det for-
løbne Aar og betegnede dette som et godt
Aar. — Frøavlsarealet har været 19 pCt.
mindre end Aaret forud. Den behandlede
Raavaremængde har været 6,8 Mill. Kilo,
hvilket er 28 pCt. mindre end Aaret forud.
— Derimod er den samlede Afregnings-
sum ca. 4 Mill. Kr. eller ca. 15 pCt. større.

Antallet af indmeldte Foreninger er
steget med 2 til 130. Medlemsantallet er
forøget en Del i Aarets Løb, fra 3400 til
3820. Antallet af aktive Avlere er lidt la-
vere end i Fjor, nemlig 2480 mod 2595.

I indeværende Aar forventes der Høst
fra ca. 7000 ha. Den forøgede Avl er ude-
lukkende baseret paa F. D. B.s stigende
Forbrug, og Formanden fraraadede en
Udvidelse herudover.

Af de forskellige Sager, som blev om-
talt, skal vi nævne Indregistreringen af
Stammenavne for D. L. F.s og F. D. B.s
Stammer. Vi har tidligere omtalt denne
Sag og skal ved Lejlighed komme tilbage
hertil og blot nævne, at den Retssag, som
de private Frøfirmaer anlagde mod F. D.
B., nu er hævet.

Direktør H. J. Hansen forelagde Regn-
skabet, som ogsaa viste et lyst Billede.
Omsætningen er steget næsten 2 Mill. Kr.
til godt 5½ Mill. Heraf har F. D. B. af-
taget for ca. 4,4 Mill. Kr. mod 2,8 Mill. Kr.
Aaret forud.

Efter de aflagte Beretninger fulgte en
kort Diskussion.

Til Bestyrelsen genvalgtes Godsejer
Selchau Hansen, Gaardejer J. Andersen,

Herfølge, Gaardejer Hans Nielsen, Me-
sing, Gaardejer R. Gylling Holm, Samsø,
og Gaardejer Hans J. Hansen, Lysabild,
Als. B. A.

*

Den store Ædruelighedskommission mang- ler et Medlem!

For et Par Uger siden nedsatte Handels-
ministeriet den tredje Ædrueligheds-
kommission, hvis Formaal er at under-
kaste en Række Spørgsmaal, som staar i
Forbindelse med Fremstilling og Forbrug
af Spiritus, en nærmere Drøftelse.

Det ligger i Sagens Natur, at der blandt
de Emner, der saaledes skal behandles, er
en Række, der beskæftiger sig med Om-
sætningen med Spiritus, ikke alene i For-
bindelse med Udskænkning, men ogsaa
den butiksmæssige Omsætning, saavel som
Priser, Styrkegrader o. s. v. At der til-
lægges Kommissionens kommende Arbej-
de en betydelig Vægt, fremgaar bl. a. der-
af, at den med Hensyn til Medlemmer er
meget omfattende. Foruden Administra-
tion, Politikere og Afholdsorganisationer-
nes Mænd findes saaledes Repræsentanter
for Hotelværter og Restauratører, for
Bryggeriforeningen, for Bryggeriarbejder-
ne, for Spritfabrikkerne, for Vinhandlerne
og for Købmændene (De samvirkende
Købmandsforeninger).

Ikke mindst paa Baggrund af denne
fyldige Repræsentation for, som det sy-
nes, alle mulige interesserede Parter, er
det lidt ejendommeligt, at man ikke har
fundet sig foranlediget til at optage en
Repræsentant — mindre kan det jo ikke
være — for Forbrugerne som saadanne,
navnlig da den Omsætning, der foregaar
gennem disses specielle Organisation
Brugsforeningerne jo ikke er saa helt
ringe. Og i hvert Fald, rent bortset fra
den kvantitative Part af Spiritusomsæt-
ningen, kunde det jo maaske have en
Rimelighed, at ogsaa almindelige Forbru-
gersynspunkter blev taget med i Over-
vejelserne.

Men der har aabenbart ikke været
Plads til flere Stole omkring Bordet — i
hvert Fald ikke for nogen, hvor der stod
Brugsforeningerne eller Fællesforeningen
paa.

*

Nybygninger i Brugsforeningerne.

Cassum Brugsforening ved Randers ind-
viede d. 9. Oktober sin nye Bygning
ved en smuk Festlighed i Byens Forsam-
lingshus.

Da Formanden, Gdr. Anders Møldrup,
bød den store Forsamling af Medlemmer
og Gæster Velkommen, var Lokalerne fyldt
til sidste Plads. Efter at Kaffen var ser-
veret, indledede Formanden Talernes
Række med en kort Omtale af, hvad der
var passeret, inden man tog Beslutningen
om at opføre den nye smukke Bygning.
Han fremhævede den store Forandring,
det var for Uddeler Korsgaard og Hustru
nu at kunne arbejde under de gode ydre
Forhold.

Regnskabsføreren, Lærer Sørensen,
talte smukt for Uddelerparret og fremhæ-
vede tillige Bestyrelsens og Formandens
gode Indsats.

Arkitekt Henriksen, Viby, bragte en
Hilsen fra Fællesforeningens Arkitektkon-
(Sluttes Side 513.)

B. B. BILLEDSTREDE

1: Den jubilerende Klippinge Brugsforening. — Foran Bestyrelsen Formanden P. Petersen, Lykkebæk, og Uddeler L. Markvardt, henholdsvis Nr. 2 og 4 fra højre.

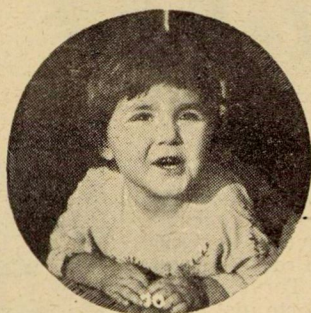
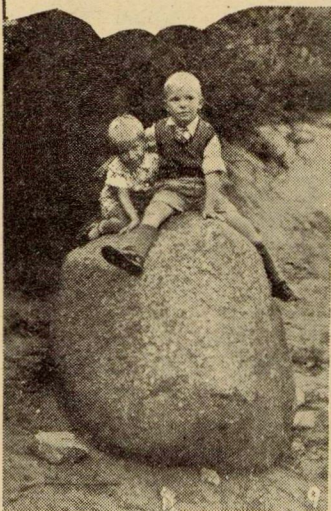
2—5: Fra Brønshøj Brugsforening. Nr. 3: Formanden, Assistent Poul Petersen. — 4: Regnskabsf. Juel Nielsen. — 5: Uddeler Chr. Rasmussen.

7: Interiør fra Birkerød Brugsforening.
8: Gassum Brugsforening efter Ombygningen.

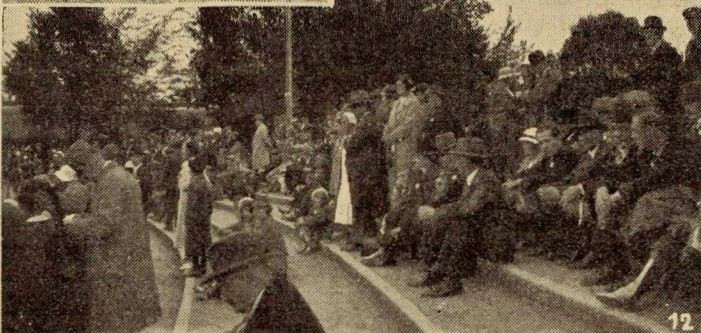
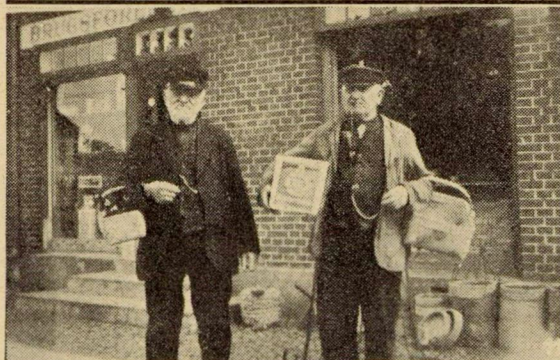
6: Thorshøj Brugsforening.

KNIPS

9: Den Sten man ikke kan løfte — (Inds.: N. Christensen, N. Ebbesensg. 7, Randers). — 10: »Putten«. (Inds.: Helga Andersen, Tvilho Skole, Glejbjerg).

11: To af Brugsens daglige Gæster (80 og 90 Aar). (Inds.: P. M. Christensen, Jelling Brugsf.) — 12: Ved det kooperative Stævne i Malmø (Inds.: Fru Tilladauer, Hessensgade 46, Kbh.) — 13: — og saa en Mælketaar! (Inds.: Uddeler Pedersen, Ballum Brugsforening).

14: Dukketojet skal ha' en Omgang. (Inds.: H. A., Glejbjerg).

Varernes Vej. III. Artikel.

Frugt og Grøntsager som Hvermands daglige Kost.

Af
Jens Toft.

For blot 30 Aar siden betragtedes *Tomaten* om ikke just som Ukrudt, saa i hvert Fald som en sjælden og noget tvivlsom Frugt i Danmarks Have. Nu, i 1934, avles den overalt fra Skagen til Gedser og kroner det veldækkede Bord i de titusind Hjem. Lejlighedsvis *eksporterer* vi endog Tomater, saa rigeligt har vi af dem.

I Tomatens Sejrsang kendetegnes hele det mægtige Opsving, som i Løbet af en Menneskealder har fundet Sted inden for dansk Havevæsen. Hvor tidligere Kaalgaardsdiget dannede Gærde omkring en Klynge tilfældige Frugttræer, vekslende med nogle faa Bede Gulerødder, Pastinakker og Urter til Suppevisken, dér bugner og vrimler det nu med Frugt og Grøntsager, af hvad Art nævnes kan, til Fryd for enhver rettroende Vegetar og Haveelsker. Og til Gavn for Folkets Sundhed.

Følger man dansk Urtehavevæsens Udvikling gennem Tiderne, møder man sikkert det mest iøjnefaldende Vendepunkt i Aaret 1516. Det var, da Kong Kristian den 2. indkaldte Hollænderne til

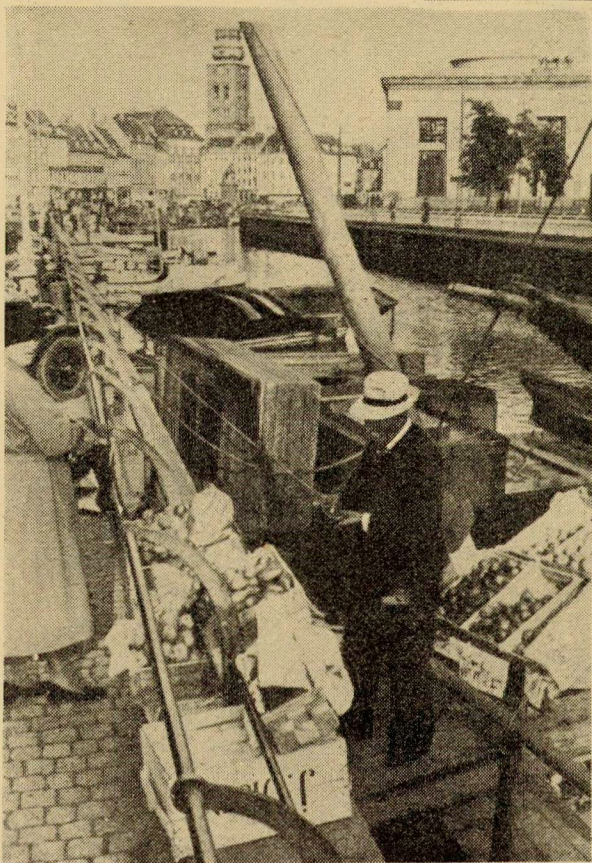
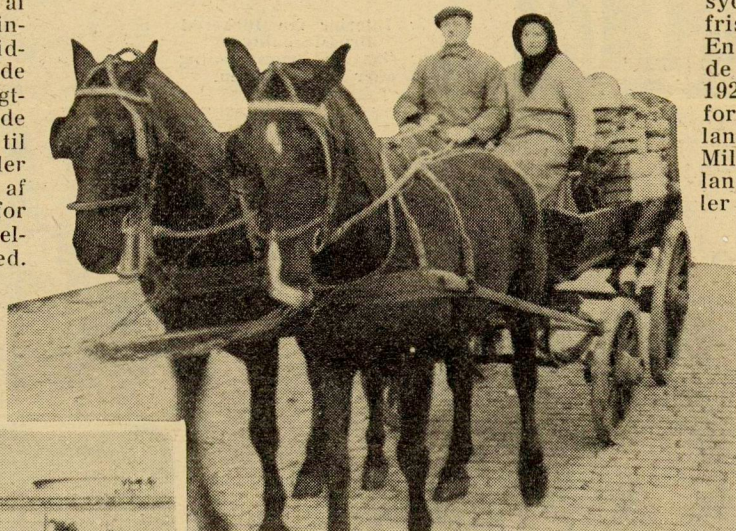
Opdyrkning af det flade, fede Amager — 200 Familier ialt. At Grøntsager dengang ansaas for en Luksus, forbeholdt Adel og Rigmænd, fremgaar indirekte af det kgl. Gavebrev til Amager-Hollænderne, idet Parolen i første Række gik ud paa, at »Slottet« skulde forsynes med »Rødder« og »Løg«. Københavns Befolkning udgjorde da ogsaa kun 15,000, og det var Tider med Krig, Pest og Fattigdom. Der skulde endnu hengaa mange Aar, inden Grøntsager slog rigtigt igennem som Markedsvarer.

Interessant og typisk er i saa Henseende Udviklingen i København. I 1770 er Byen vokset til 70,000 Indbyggere, og i 1850 nærmer Folketallet sig de 130,000. Hermed begynder Handelstrafikken fra

I Landet som Helhed er Bevægelsen gaaet i samme Retning, omend den paa Grund af Københavns rivende Vækst har givet sig det stærkeste Udslag i Hovedstaden.

Under alt dette forandrer Butikkerne Udseende: De bliver rummeligere, lysere, flottere. Mange af dem hæver sig op over Gadeplanet. Hvilket Orgie af friske Farver, skinnende Tomater, dugblaa Blommer, voksgule Kirsebær, rubinfarvede Ribs, grøntgarnerede Radiser lige til at sætte Tænderne i! Til Kundens Gunst bejler imidlertid ikke blot Landets egen Avl, — nej, Druer, Appelsiner, Citroner, Bananer, Ferskner, Figner, Dadler, Rosiner og Grapefrugter møder op i al deres sydlandske Herlighed, som fristende, farlige Rivalinder. En Tidlang triumferer de: i de sidste 10 Aar forud for 1927 indførtes til Danmark for 100 Millioner Kr. udenlandsk Frugt (samt for 250 Mill. Kr. af de øvrige udenlandske Havesager) — fortæller Statistikken.

Saa pludselig skifter Billedet. Fra henved 40 Mill. Kr. om Aaret (i 1927) synker

Amager til den nærliggende Hovedstad for Alvor at tage Fart. Interessen for Havesager stiger. Forspændsvogne belæssede med Haveøens Produkter ruller ind paa Byens Torve, Salgsboder opstaar i Porte hist og her, samtidig med at de første Kælderbutikker, hvor Grøntsager maa dele Lokale med Tørv, Lervarer, Traad og Slikkerier, ser Dagens Lys, hvis man tør bruge et saadant Udtryk om disse ret skumle underjordiske Kasse-matter fra den Tid. Som Regel er det Konen, der passer Butikken (og i mange Tilfælde desuden en Haandrulle), alt imens Manden ernærer sig som Flyttemand el. lign.

Rivende Vækst.

Omkring Aarhundredskiftet vaagner Frugthandelen til Liv. I Københavns Telefonbog for 1899 betegner kun 65 Handlende sig som hørende til denne Branche, Tallet stiger i 1909 til 200, i 1919 til næsten 500, og nu tæller Standens faglige Sammenslutning over 2000 Butikshandlende som Medlemmer.

Til venstre: Her ligger Pære-Skuden ved Gl. Strand og gør gode Forretninger med sine Varer fra Abildgaardene paa Fejø. — I Midten: Amager-Hollænderen med deres flotte Forspand paa Vej ind til Grønttorvet, hvor det ogsaa, som det ses paa Billedet til højre, bugner med dansk Frugt.

Øverst:

Her foretager Grossisterne Syn af den udenlandske Frugt, før de byder. Billedet er — ligesom nedenstaaende — hentet fra Københavns Frugtauktioner, der afholdes hver Onsdag i et større Skur i Frihavnen. — Nederst: Paa Københavns Grønttorvs- og paa Odense-Frugtauktioner er Fremgangsmaaden mere moderne; her virker et Kæmpeur som Auktionarius.

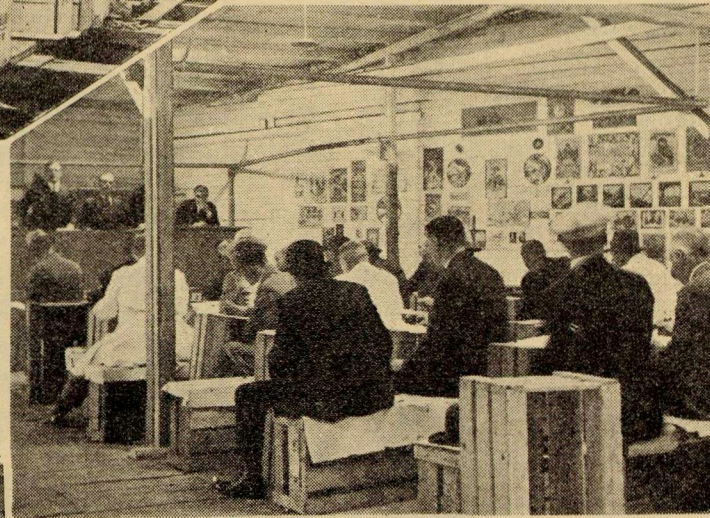
Beløbet for Import af udenlandske Haveprodukter gradvis, indtil det forrige Aar standser ved 8½ Mill. Kr. Det er Valutarestriktionerne, der har sat ind. Appetiten for Frugt og Grøntsager er usvækket, men »hvorfor gaa over Aaen efter Vand«? som det hedder. Hvorfor importere for Millioner af Kroner amerikanske Æbler til Gravensten-Æblets Hjemland? Ligesom »Gravensten Dansk« ved langsom Modning under vore nordiske Himmelstrøg opnaar sin særegne fine Aroma, paa samme Maade med mange af de øvrige Have-

sager, der henter Saft og Kraft fra dansk Jordbund. Allerede for 100 Aar siden kvad Poul Martin Møller under sin Kinafart, en Dag da Længselen efter Hjemlandet stemte op i hans Bryst, om den »sommerfrode« danske Jord og om vort »sorte« Brøds Uforlignelighed — en Lovprisning, som finder Genklang hos enhver Udlændingsdanske; men Æren for denne Anerkendelses Videreførelse ad praktiske, nyttige Baner hører afgjort Nutiden til. Først i de senere Aar er der blevet gjort et grundigt Arbejde for vort Lands Forsyning med egenavlet Frugt.

Siden 1927 er der blevet samlet 8000 Frugtavlere under Landsforeningen »Dansk Frugtavls« Fanemærke. Med Energi slaas der til Lyd for Nyanlæg, Podning, Sprøjtning, Gødskning, Indskrænkning af Æblesorternes Antal, bedre Sortering, samt rigtigere Indpakkings-, Forsendelses- og Opbevaringsmetoder. Omreisende Raadgivere besøger Medlemmerne og underviser dem i alt dette. Man har sat sig som Maal at bringe Danmarks misrøgtede Frugtavler paa ret Køl.

En Overdaadighed af Frugt.

Sligt naas jo ikke i en Haandevending, men der meldes allerede om store Fremskridt. Indeværende Aars Frugthøst bærer Rekorden som den største og smukkeste, vi nogen Sinde har haft, idet den antagelig ligger paa over 60 Millioner Kilo. Gennem et Anvisningskontor har Landsforeningen efter Evne hjulpet sine Medlemmer til Rette med Afsætningen; thi her ligger Vanskeligheden, saa længe Gemmefrugten endnu ikke er blevet

den fremherskende, hvilket den forhaabentlig bliver ad Aare.

Hovedparten af dansk Frugt avles paa Fyn, Lolland-Falster og omliggende Øer. Paa Fejø plejer man at høste 1½ Mill. kg Frugt aarlig. Den lille Ø fremtræder som en stor Nyttehave, med Træer, Buske, Høns og Bier allevegne. Sjældent ser man dér en Bedrift med under 300 à 500 Træer, og flere Steder findes Plantager med indtil 4000 velplejede Træer. Lignende smukke Syn kan man møde paa Taasinge, Turø og Bornholm. Fra de smaa »Sydhavsøer« lastes mangan Skude med Æbler, Pærer, Blommer og Agurker. De sætter Kursen mod Kongens København, og her ser man dem ligge fortojede ved Bolværkerne til langt hen paa Efteraaret.

Øerne er dog ikke ene om at avle Frugt. Ogsaa Jylland er kommet ganske godt med. Selv ude paa den vildene Hede har Æblerne vist sig at kunne udvikle virkelig Kvalitet. Hvad mener man om 6000 kg Frugt avlet paa 1½ Td. Ld. og solgt for 20 Øre Kiloet. Det er præsteret derovre paa den saakaldte fattige Sandjord. Faar man ikke herigennem I. C. Christensens Tillid til Hedejord som Fremtids Frugthave ligesom bestyrket? Naa — Menin-

gerne er delte. Jyllands barske Vejrlig egner sig i hvert Fald bedst for de haardføre Sorter.

Endnu mangler der meget i, at Markedsmaskineriet paa Frugtens Omraade klapper, som det skal. Enkelte større Plantager, som f. Eks. Guldborhave, har deres særlige Grossist (eller Kommissionær) ved Københavns Grønttorv. Efter udenlandsk Mønster holdes der flere Steder i Landet regelmæssige Frugtauktioner. Vi har tidligere her i Bladet bragt en Beskrivelse af Andelsforetagendet Odense Frugtauktioner og fortalt om, hvorledes »Hammeren falder«. Samme System med en Viser og to lysende Tal som Svar paa det

akcepterede Bud benyttes paa Københavns Grønttorvs Frugtauktioner.

Ved at indføre disse Engros-Auktioner i København, omfattende saavel indenlandsk Frugt som

Grøntsager havde man haabet at kunne aflaste det overfyldte Grønttorv en Smule.

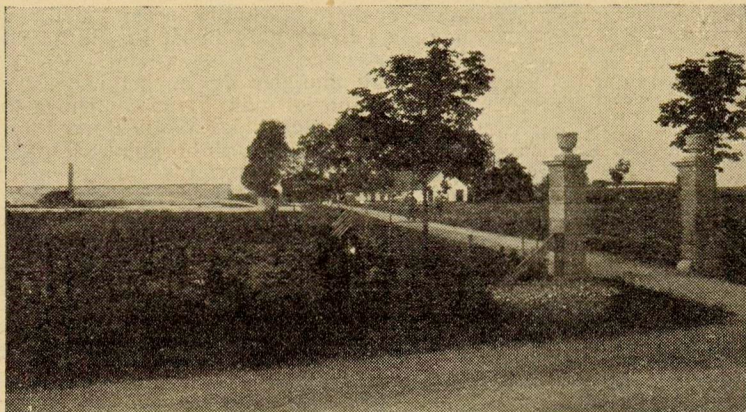
Virkningen synes snarere modsat. Efterhaanden er det ikke saa meget Grosserne og de butikshandlende, men derimod en Del Handelsfolk fra Grønttorvet, som drager Nytte af Auktionsordningen. Paa Auktionen køber de til smaa Priser for saa umiddelbart derefter at møde frem paa Torvet med samme Vare betydeligt fordyret. Lig Tordenskjolds Soldater optræder de i Dobbeltnumre.

En Torveomsætning paa 30 Millioner.

Med det overvældende Rykind om Morgen i Kvarteret mellem Ørstedsparken og Frederiksborggade presser Problemet om Grønttorvets Udvidelse eller Flytning halsstarrigt paa. I Torvets Barndomsdage i Begyndelsen af 90'erne, da der endnu gik 22 Salathoveder paa en »Amagersnes«, og af Kaal endog 28, var det ingen Sag. Da omsattes der kun for 3—4 Millioner Kr. om Aaret paa Grønttorvet. Nu derimod overskrider dets aarlige Omsætning de 30 Millioner, fordelt med 10 Millioner paa Grøntsager, 9 Millioner paa Frugt og 13 Millioner paa Blomster. Der skal inden for samme Tidsrum skaffes Plads til 313,000 Sælgere, 123,000 Købere med deres Køretøjer, for ikke at tale om de 58,000 Trækvogne og de mange, der befordres pr. Apostlenes Heste. Vi tænker her især paa Husmødrene.

Takket være Bilerne strømmer der daglig Varer til Københavns Grønttorv fra hele Sjælland. Mange Handelsgartnere har deres Kommissionærer paa Torvet. Sædvanligvis køber den butikshandlende, naar han indfinder sig lige efter Torveaabningen ved 6—7-Tiden, hos sin faste Leverandør. Thi vé en Sælger, om hans Radiser ikke er pænt bundtede, og hvad Jord- og Hindbær angaar, skal de helst være afvejet pundevis i Papbakker, staaende i en flot Ramme.

»Hva skal du ha' for det Knippe Brænde?« hører vi en af de travle Smaahandlende raabe til en af 15-Øres Staderne. Det er den paagældendes Porrer, der bliver gjort Grin med. De er gaaet i Stok og ser unægtelig tørre ud. Ingen slipper for Skoser og Fradrag i Prisen, hvis han forsommer den fagmæssige Behandling af sine Markedsprodukter.

H. B.s Gartneri ved Taastrup.

Det blandede Gartneri, med en halv Snes forskellige Kulturer, danner dog endnu Hovedreglen i det 2—3 Mil brede Gartneri-Bælte uden om København. Ved Taastrup har H. B. (Hovedstadens Brugsforening) siden 1918 drevet et Gartneri af denne Type. Ejendommen er paa 14½ Td. Ld. og blev i sin Tid udstykket fra »Amagergaarden«, hvis Oprindelse efter Sigende var den at tjene som Virkefelt for nogle Hollændere, som der ikke blev Plads til paa Amager i sin Tid.

Under Bestyrer Th. Stryhns Føreskab foretager vi en Sommerdag en Vandring gennem Gartneriet og indvies i nogle af Fagets Hemmeligheder. Vi stikker Hovedet ind i et 60 Alen langt Drivhus, fyldt med voksende Meloner. Der hersker en halvtropisk Varme herinde. Opad Snore mod Drivhusets Rygning løber Rankerne, de fletter og vrider sig urskovsagtigt. Huset rummer ialt 240 Planter, og vi faar alt forklaret vedrørende Potningen og Bestøvningen. Udebliver Bierne, bestøves Blomsterne ad kunstig Vej, idet man ved Hjælp af en Fjer eller lignende fører Støv fra Hanblomst til Hunblomst. Meloner spiller en stor Rolle, navnlig lige ved Jordbærsæsonens Afslutning. Længere hen paa Sommeren bliver de, som f. Eks. i Aar, ofte meget billige, men til Gengæld kan de i April—Maj være oppe paa en Pris af 1 Kr. pr. ½ kg.

I et andet Drivhus »laves« der Tomater, i et tredje Salat-Agurker. Gartneriets Produktion af disse to Kulturer naar op paa henholdsvis 15,000 kg og 900 Snes om Aaret. Alligevel maa H. B. for at dække sit store Forbrug forsyne sig med Tomater og Agurker andetsteds fra. Tager man H. B.s samlede Grønt- og Frugtom-sætning, beløb den sig i 1933—34 til 461,000 Kr.

Hver Dag i Sæsonen kører en Lastvogn fyldt med friske Grøntsager fra Gartneriet i Taastrup ind til H. B.s Grøntcentral, hvorfra Fordelingen saa foregaar til de 42 Udsalgssteder. Inspektøren, der tager sig af dette, maa hænge godt i. Thi som sagt, skal Varerne skaffes fra mange Sider: fra Grønttorvet, fra Leverandør paa Landet, fra Banangrossisten — og fra Auktionerne.

Hvorledes F. D. B. køber Frugt og Grøntsager.

For Nemheds Skyld besørger Fællesforeningens Kolonialafdeling Indkøb af udenlandske Æbler og Sydfrugter til H. B., efter nærmere Samraad forud for en Auktion. Men iøvrigt omsætter jo F. D. B. gennem sine 16 Afdelinger, betydelige Mængder af frisk Frugt og Grøntsager. Før Restriktionerne drejede det sig om et Beløb af ca. 1,200,000 Kr. aarlig (i 1931). Alene af Tomater indkøbtes der i 1933 18,500 Kasser à 5 kg, og i Aar indtil September 21,000 Kasser, af Salat-Agurker henholdsvis 15,000 og 24,000 Stk., blot for at nævne et Par Tal.

Indkørselen til Hovedstadens Brugsforenings Gartneri i Nærheden af Taastrup. — Forneden er vi inde i et af de rummelige Drivhuse.

Disse og andre Grøntsager henter F. D. B. fortrinsvis paa Auktionerne i Odense, hvor Varen som Regel er billigere end paa tilsvarende Auktioner i Aarhus,

foregaar og følger med Argusøjne Forretningsgangen gennem de stive Klokketimer, samtidig med at Forretningens Udøver krammer ud af sin Visdom.

Om Kartofler udtaler han: »Det er muligt, de kan købes hos Landmanden paa Samsø for 6—7 Kr. Tønden, men mig har de, gennem min Amager-Kommissionær, kostet 10 Kr. En halv Td. skal veje 100 Pd., men deraf er en Del Jord, som jeg ikke faar noget for. Jeg sælger 3 Pd. af disse Kartofler (magnum bonum eller King Edward) for 25 Øre, med en 1 Øres Pose oven i Købet. Jeg faar vel en 14 Kr. hjem for Tønden.

— De fleste Kartofler opkøbes af Grossister, som tjener 1—1,50 Kr. pr. Td. Samsøkartoflerne gaar ofte gennem Grønttorvs-Auktionerne. Paa Kartoffelskibene holdes nogenlunde de samme Priser som paa Torvet.

— Blomkaal brænder jeg mig paa i Dag. Jeg købte 12 Stk. for 2 Kr., men ved den megen Berøring med varme Hænder — Husmødrene vil jo altid undersøge, om Blomkaalshovedet nu ogsaa er rigtig fast — er det hvide blevet plettet, saa de sidste maa gaa for 15 Øre Stykket eller maa ske desværre i Skraldespanden. Jeg havde regnet med at faa 3 Kr. ind paa dem. Det kniber med at skaffe gode Blomkaal i Aar, og Folk er nu engang kræsne.

Tomater tager jeg 10—15—25 Øre for pr. ½ kg og giver selv ca. Halvdelen.

Gulerødder købt paa Torvet for 16—20 Øre pr. kg sælges fra min Butik for ca. 24 Øre; men her har vi det igen med Kundernes Kræsenhed: Ensartede lige store Gulerødder forlanges der, ingen vil ha' de krogede. Ved Opbevaringen svinde Gulerødder jo ogsaa stærkt i Vægt, ligesom Meloner gør.

Slikporrer, hvis Torvepris var 60—80 Øre Snesen, faar jeg 80 Øre—1 Kr. for. Agurker til 30—75 Øre Snesen paa Torvet koster hos mig fra 40 Øre til 1 Kr. Snittebønner til 20—50 Øre pr. kg gaar i Detail op til 30—60, men de er sløje i Aar.

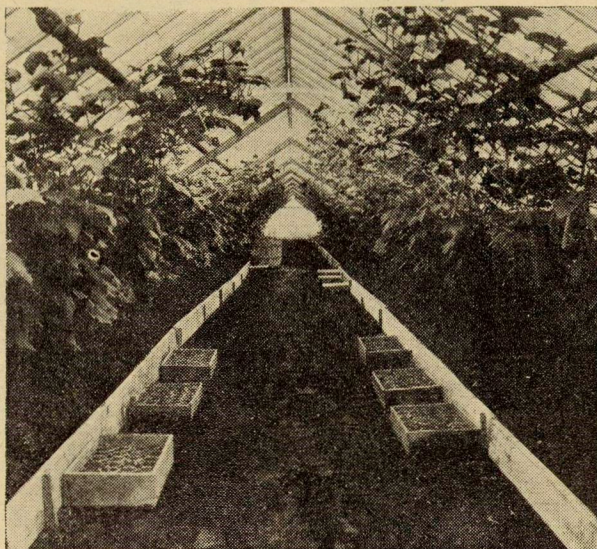
Frugt køber jeg fra Producent eller Kommissionær, og det kan maaske se forfærdeligt ud, at jeg tager 25 Øre for ½ kg Æbler, jeg har givet 15 Øre for, men hvor meget maa jeg ikke pille fra som usælgeligt. Nedfaldsfrugt kan der ikke gøres noget ved, undtagen i Sæsonens allerførste Begyndelse.

..... Som Kvintessens af sin mangeaarige Erfaring hævder vor Hjemmelsmand: 30—40 pCt. gaar »i Tønden« som Svind. Paa 20—25,000 Kr. Omsætning udgør Bruttoavancen 20 pCt. Deraf 10 pCt. i Omkostninger, og de resterende 10 pCt. til at leve for.

Det aabenhjertige Interview afbrydes af en indtrædende Kunde — en lille Pige, som med Hagen mod Diskens Kant siger:

— Maa jeg gerne faa et Salatblad til min Skildpadde?

Jens Toft.

Esbjerg eller København. For danske Æblers Vedkommende har Svendborg Amts Frugtsalgforening og Otto Nielsen, Guldborghave, hidtil været Fællesforeningens to største Leverandører.

Udenlandske Æbler spærres saa godt som ude paa Grund af Valutabegrænsningen, til Forskel fra 1931, da Æbleomsætningen i Brugsforeningerne laa paa over 1 Million kg, dansk og udenlandsk sammenlagt. Naar man gennem Frugthandlernes faar at vide, at Tildelingen af Valuta for importeret frisk Frugt indskrænkes sig til 6 pCt. af Omsætningen September—December 1931, og yderligere regner med Guldmønt, forstaar man, hvor tamme Københavns Frugtauktioner i Frihavnen virker sammenlignet med dengang. Medens de tidligere varede en hel Dag fra Morgen til Aften, slutter de nu — under vort Besøg derude sammen med F. D. B.s og H. B.s Repræsentanter — paa ½ Time. 40 Numre af Citroner, Grapefrugt, Appelsiner og Druer — det er det hele. Naa, — Fuldmægtig Olsen fra Fællesforeningen sikrer sig dog, efter forudgaaende omhyggelig Varebedømmelse, for smaa 1000 Kr. Sydfrugter! Bedre end slet ingen Ting.

Mellemhandler-Avancen undersøges.

Ønsker man at skaffe sig et dybere Indblik i de Mysterier, der bestemmer Pris og Mellemhandler-Avance inden for denne Gren af Erhvervslivet, staar man, med mindre man begrænser sig til nogle faa Hovedartikler, over for Kaos. Hvem kan i dette Mylder af Frugt og Grøntsager af alle mulige Kvalitetsgrader angive Pris uden at skulle ty til Grønttorvsnoterings-Metoden med det store Spillerum mellem lavest og højest: »Sveskeblommer pr. kg 0,10—0,35, Artiskokker pr. Snes 1,00—6,00«, etc.?

Godt, vi sætter os en Dag bag Disken i Butikken, hvor en saadan Omsætning

Fra Arbejdet hjemme og ude.

(Fortsat fra Side 508.)

tor og udtalte sin Anerkendelse af Haandværkernes solide og smukke Arbejde. Af Fællesforeningens Mænd talte endvidere Gdr. M. Refsgaard Thøgersen, Kristrup, Gdr. Ebbe Holm, Støvring, Kredsrevisor Welling, Randers, og Forretningsfører M. Andersen, Randers. Efter Kaffebordet var der Lejlighed for Fæstdelegerne til at se den nye Bygning fra Kælder til Loft, og den vellykkede Fæst sluttede med en Svingom.

*

I Birkerød Brugsforening er der fornylig foretaget en større Udvidelse under Ledelse af F. D. B.s Arkitektkontor. Det meddeles os, at der saavel blandt Medlemmerne som hos Uddeleren og hans Medhjælpere er almindelig Tilfredshed med Resultatet, som man faar et Indtryk af ved at betragte vor Billedside. Brugsforeningen, der oprettedes i 1917, efter at den i nogle Aar havde virket som Filial af Høsterkøb Brugsforening, er vokset meget stærkt baade i Omsætning og Medlemstal i de senere Aar. Mod 119 Medlemmer og en Omsætning paa ca. 80000 Kr. i 1929 er de tilsvarende Tal nu henholdsvis 300 Medlemmer og ca. 210000 Kr. Foreningens nuværende Formand er Handelsgartner Hans Pedersen, Regnskabsføreren G. Germundsen og dens Uddeler H. Sterup. dem, der vil have en Chance!

FLAGET ER HEJST —

Klipplinge Brugsforening fejrede Fredag d. 21. Septbr. sit 50-Aars Jubilæum ved en Festlighed paa Klipplinge Hotel. Ialt samledes man i et Antal af 280 Medlemmer og indbudte Gæster til Fællesspisning. Her bød Foreningens Formand, Gdr. P. Petersen, Lykkebæk, Velkommen og gav senere en Oversigt over Foreningens Historie. Dette formede sig paa en morsom Maade. Taleren havde regnet ud for et Par Varers Vedkommende, hvor meget der var solgt i de 50 Aar. Af Skraa-tobak var der solgt, hvis den var lagt i løbende Længde, 125 km eller en Strækning som fra Klipplinge til Faaborg. Af Kaffe var der solgt, omregnet i Kopper, 14.196.000. Det vilde fylde 33 Rækker paa Landevejen fra Klipplinge til København. Foreningen begyndte med en Omsætning paa 17000 Kr., og den nuværende Omsætning er ca. 165000 Kr. Den samlede Omsætning i de 50 Aar androg 5.076.911 Kr. Af Overskud var der ialt udbetalt 432673 Kr. Endvidere omtalte Formanden de forskellige Formænd og Uddelere, som har været i Foreningen, og sluttede med et Leve for en fortsat lys og lykkelig Fremtid for Foreningen. Snart efter fulgte Talerens Række, og der var mange, som havde noget paa Hjerte, saaledes Vejmand Chr. Pedersen, Jens Chr. Jensen og Tømrer Larsen, der bragte en Tak til de gamle, som gjorde Pionerarbejdet for Foreningen, saaledes den 92-aarige Peder Sørensen, der var med til Festen. Han nævnte særlig den Betydning, som Jørgen Olsen, P. Larsen og Carl Henriksen havde haft for Foreningen, den førstnævnte havde saaledes kørt Varerne gratis det første Aar. Derefter bragte Lærer Tudvad en Hilsen og Lykønskning fra F. D. B. samt fra Lyderslev Brugsforening. Han udtalte sin Tilfredshed med Foreningens gode Økonomi og gav derefter en Skildring af Brugsforeningsbevægelsen. Endvidere talte Niels Larsen, Skovly, Bestyrer Lars Jørgensen, Storehedinge, Kredsrevisor Lærer Hansen, Haarlev Overdrev, Træskomand Jens Hansen, der fortalte om forskellige pudsige Situationer, som har været, men som ikke kunde lade sig opføre i vor Tid. Endnu flere havde Ordet, saaledes Slagtermester Fe-

veile, Søren Sørensen, Bjælkerup, Postbud Chr. Christiansen og Postbud Knudsen.

Ind imellem Talerne blev sunget flere Sange, forfattet i Dagens Anledning, bl. a. en, der i Form af en lille Revy gjorde stor Lykke.

Til Slut takkede Formanden alle, som var kommen til Stede, hvorefter Lokalerne blev ryddede til Dans.

P—n.

*

For nogle Uger siden kunde Brønshøj Brugsforening fejre 25-Aars Jubilæum. Om dens Tilblivelse og Udvikling meddeles det os, at det ved Foreningens Oprettelse 1909 straks vedtoges at indsamle en Grundkapital, og Ledelsen gik fra Dør til Dør og opkrævede 50 Øre hver Uge af de indtegnede Medlemmer. Da Grundkapitalet var fremskaffet, aabnedes Butik i Haabets Allé Nr. 17. 1914 købte Foreningen Ejendommen Haabets Allé 12, og flyttede Butikkerne derover. I 1932 blev Butikkerne, gennem F. D. B.s Arkitektkontor, moderniserede, saaledes at de nu hører til de mest moderne og hygiejniske i Brønshøj. Omsætningen i de forløbne Aar har andraget 5½ Million Kr., og der er udbetalt 195000 Kr. i Dividende.

Foreningens nuværende Uddeler er Chr. Rasmussen. Foreningen har i de 25 Aar kun haft 3 Uddelere.

Heller ikke Formandsposten har været ude for mange Omskiftelser, idet der kun har været 2 Formænd, nemlig Brandmester Juel-Nielsen, der nu er Regnskabsfører, og den nuværende, Assistent Poul Petersen, siden 1931. Foreningen er Medlem af De samvirkende Brugsforeninger og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.

I Anledning af Jubilæet afholdtes den 30. September en Festlighed, hvor Formanden bød Velkommen, hvorefter Sekretær Hans Hansen holdt Fæsttalen. Der overbragtes Hilsener af Repræsentanten for F. D. B.s 25. Kreds, Bogholder O. Søborg, og Formanden for De samvirkende Brugsforeninger, Direktør J. M. Johansen. Efter Kaffebordet var der endnu nogle Timers fornøjeligt Samvær.

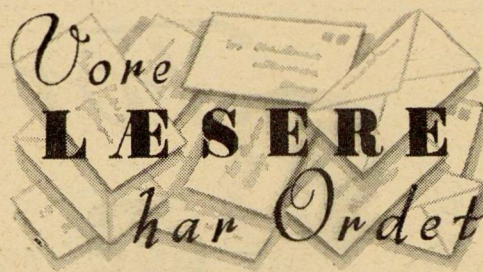
*

Den 2. Oktober fejrede Thorshøj Brugsforening 35-Aars Jubilæum, i hvilken Anledning der blev afholdt en Fest paa Thorshøj Hotel. Formanden, Poulsen Riis Toft, bød Velkommen til de 250 Medlemmer og de indbudte Gæster. Derefter blev der holdt forskellige Taler. Forretningsfører Andersen, F. D. B., Aalborg, gennemgik i store Træk Brugsforeningens Vækst igennem Tiderne. Kredsrepræsentant Søren Rugholm, Taars, fremhævede den store Betydning af, at Brugsforeningerne overholdt kontant Betaling, samt fremhævede, at Thorshøj Brugsforening var en af de bedste i Vendsyssel, takket være dens dygtige Uddeler. Kredsrevisor J. Libak Hansen fremhævede den smukke Regnskabsførelse og Regnskabsaflæggelse, hvorfor Æren tilkom Regnskabsfører Nielsen Gane og Uddeler Møller.

Foreningens første Formand og eneste nulevende af den første Bestyrelse, S. Petersen, Søholt, gennemgik Træk fra Foreningens Start. I Henhold til Beslutning senere under Festligheden udnævntes han til Æresmedlem af Foreningen.

Der blev iøvrigt talt af Slagter Bock, Chr. Risager, Chr. Jensen Bolt og Formanden, der sluttelig oplyste, at Foreningens Regnskabsfører, Nielsen Gane, fejrede 15-Aars Jubilæum og samtidig havde været Bestyrelsesmedlem i 29 Aar.

Efter Kaffebordet var der Fremvisning af en F. D. B.-Film fra Chokolade-Fabrik og Kafferisteri.

Kan Husmødrene gøre mere Brug af Andelssammenslutningerne?

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger er den Andelsbevægelse, der staar de fleste Husmødre nærmest, og det vil derfor være naturligt, om vi ser hen til den som Støtte for vore særlige Ønsker.

Jeg har flere Gange her i Bladet set fremsat Opfordringer til Husmødrene om at følge mere med, tage mere Del i Brugsforeningernes Ledelse — dermed menes vel saa, at vi ogsaa gerne maatte faa Del i Fællesforeningens Dispositioner, og at vore eventuelle Krav om at tage nye Opgaver op vilde blive støttede, hvis de da er et naturligt Led i eller Videreførsel af Fællesforeningens Formaal. Den Indflydelse, vi herigennem kunde have paa de mange forskellige Varer og Virksomheder i F. D. B., har vi hidtil gjort yderst ringe Brug af.

Hvor har vi Husmødre benyttet os lidt af vore Andelssammenslutninger.

Der var baade det ene og det andet, som i sin Tid gled ud af Hænderne paa os, fordi Arbejdet dermed blev os for besværligt enkeltvis. Nu ved jeg godt, at Grunden hertil ikke ene var, at vi ikke saa godt som Mændene forstod at slutte os sammen, nej, vi tænkte ikke over det, men greb efter nyere og nemmere Erstatninger.

For omkring 100 Aar siden maatte Husmødrene f. Eks. selv forarbejde alle Linnedvarer til Hjemmets Forsyning, enten af hjemmedyrket Hør eller for Ikke-Landbohusmødres Vedkommende af indkøbt Hørtave. Selv om vore Olde- eller Bedstemødre dengang maatte opgive baade Hørens Dyrkning og Forarbejdning, saa har deres smukke solide Hør- og Blaavarer dog uden Ord talt til os om den Tids Husmødres Flid og egne Kultur.

Jeg ved ikke, om det er fordi disse gamle Hør- og Blaavarer nu er ved helt at forsvinde fra vore Skuffer, at Lysten til at tage Hørdyrkningen op er vaagnet igen. Det er vel snarere saadan, at vor Smag her som med meget andet vender sig fra det fremmede til vort eget. Følgen af, at vi ikke nu selv kan gøre alt Arbejdet med Hørens Tilvirkning, er, at vi skal have mange flere Forbrugere af Høvarerne end Dyrkere for at faa Maskinarbejdet betalt.

Spørgsmaalet er da, hvordan et saadant Samarbejde mellem Husmødrene kan ordnes, hvis vi, hvad jeg bestemt mener, er nok, der staar bag dette Ønske om igen at eje og bruge danske Hør- og Blaavarer. Og her kommer jeg til det, jeg gerne vil have F. D. B. til at hjælpe os med:

De Husmødre, som har Tid og Lyst, skal dyrke deres Høager som i gamle Dage, men levere det rødnede Straa til F. D. B.s Fabrik, og alle Husmødre kan da gennem Brugsforeningerne faa færdige Varer eller Garn til Hjemmevævning uden unødig Prisforhøjelse. Noget saadant ligger maaske lidt udenfor de Opgaver, F. D. B. hidtil har løst for sine Medlemmer, men kom det som et Ønske eller Krav fra dens fleste Kunder, de jævne Husmødre paa Land og i By, lod det sig nok ordne.

(Sluttes Side 520.)

At
Leck Fischer.

Tegninger af
Rita Lund.

Hun sad med Drengen og var i Færd med at gøre ham i Stand til Natten, da hun hørte langsomme Skridt i Gruset langs Muren og senere det tunge Smæld af Udhusets Dør, der slog i. Saa var Henrik kommen hjem og satte Cyklen i Skur. Hun turde ikke gaa ham i Møde og blev ængstelig siddende. Barnet stod paa hendes Skød og rev i hendes Haar, men hun mærkede det ikke.

Henrik stillede Træskoene i Køkkenet, men beholdt Vindjakke og Kasket paa ind i Stuen. Det var saa gode Tegn, at hun forundret rejste sig med Drengen paa Armen. Henrik lo jo ogsaa. Hun forsøgte at læse i hans Øjne.

— Ja, saa fik jeg endda Pladsen. Han svarede stolt paa hendes tavse Spørgsmaal og prikkede fornøjet Sønnen midt i Maven. Drengen begyndte med det samme at juble og vilde straks skifte Plads.

— Jamen, Henrik fik du Pladsen. Læg nu Tøjet, saa skal jeg sætte noget Mad frem, saa snart jeg har lagt ham her.

— Jeg kunde jo sidde lidt med ham. Det er ikke hver Dag, vi faar saa gode Nyheder. Henrik smed Kasketten paa en Stol og fik Vindjakken af. Ivrigt varmede han sine Hænder ved Kakkelloven. Han var i stort Humør. Det var mange Maaneder siden, at han havde set Kirstine vise en saa synlig Glæde.

Men det var der jo ogsaa Grund til. Nu kunde de flytte og tage ind til Byen. Nu skulde han igen arbejde og hver Ugedag have sin faste Skilling.

Han fik Barnet paa Skødet og gav det Urkæden at lege med. Imedens dækkede Kirstine Bord. Hun gik til og fra Køkkenet og sagde hvert Øjeblik: — Nu maa du da fortælle noget, og han svarede med at le. Først da hun havde alting inde, begyndte han at berette:

— Jeg vilde jo ikke sige saa meget, da jeg kørte, for at du ikke skulde blive skuffet men ser du — Nielsen sagde allerede i Lørdags, da jeg traf ham paa Torvet, at jeg nok skulde faa Pladsen, men han havde bare ikke Tid til at tale med mig.

— Det er jo da pænt af ham, at han saadan vil hjælpe os

— Vi er jo da gamle Soldaterkammerater. Vi har sovet ved Siden af hinanden i et halvt Aar. Da jeg mødte ham i Lørdags, og han spurgte, hvordan jeg kom paa disse Kanter, saa sagde jeg,

som det var, at vi boede hos din Onkel i Udby og klarede os med lidt Handel paa Torvet og dens Slags. Jeg sagde ogsaa, at din Onkel skulde bruge Huset nu til Flyttedag.

— Og saa tilbød han dig lige ud Pladsen. Kirstine spurgte igen. Hun kunde ikke høre den gode Nyhed ofte nok.

— Han stod netop og manglede en Mand til sit Lager. Han er kommet stort efter det, Nielsen. Han har den største Forretning i Byen med Isenkram du ved, den paa Torvet, og jeg skal bare gaa og holde Orden paa Tingene og køre med Varer, naar der er Brug for Kørsel. Det er et rent Held, at jeg har Kørekort. Saa er der Lejlighed til

— Hvad er der? Nu blev Kirstine saa forvirret, at hun maatte sætte sig. Hun havde netop gaaet og tænkt paa, hvor de skulde bo. Hun vilde gerne have en Lejlighed, hvor der var indlagt Gas.

— Ja, der er tre Værelser og et pænt Køkken. Det er saadan et Baghus i Ejendommens Gaard, som han har fra gammel Tid. I Soveværelset er der et stort Skab, der bliver staaende. Det er Nielsens.

— Var du indenfor?

— Vi var lige indenfor et Trip ikke ret længe Manden, der bor der skal jo flytte, og Konen var lidt vranten over Besøget, men jeg saa da, at det er en god Lejlighed. Vi skal altså herfra om en Uge, saa vi faar travlt. Hvad siger du til det, Axel? Han løftede Drengen op over sit Hoved og nød den lilles Jubel. Legen maatte gentages flere Gange, og bagefter havde Urkæden tabt sin Interesse. Kirstine maatte lægge ham, inden de kunde spise.

Senere kunde hun ikke samle sig til at tage ud af Bordet. Hun maatte hele Tiden spørge om mere Nyt fra Eftermiddagens Oplevelse, og hun vilde især vide Besked om Lejligheden. Var Køkkenet stort nok, og var der Gas eller Komfur? Vendte alle Værelserne ud mod Gaarden eller hvorledes? Hun kunde ogsaa godt lide en Stump Have.

Henrik forklarede, saa godt han kunde. Han havde ikke opholdt sig i ret mange Minutter i de Stuer, hvor de skulde bo i den kommende Vinter, for Nielsen havde haft travlt, men han kunde da sige, at der baade var Gas i Køkkenet og en Stump Have udenfor Køkkendøren. Det var altsammen saa godt, som det kunde være, og i deres Stilling

havde de ikke Raad til at stille store Krav. Nu blev de fri for at leve af Familiens Naade. Det var et stort Gode.

Ved Nitiden hjalp han sin Kone med at vaskeske op og tage ud af Bordet. De var kaade som Børn og lo mere paa denne Aften,

end de havde gjort i mange Uger. Fremtiden var sikret. Havde de saa ikke Ret til at være glade?

De flyttede Ugedagen efter. Kirstine sad ved Siden af Chaufføren paa Lastbilen, der kørte deres faa Ejendele fra Udby til Byen. Hun havde Axel godt indpakket foran sig paa Skødet og Uret staaende bag sin Ryg. Det var de Dele, der skulde passeres paa. Henrik var kørt i Forvejen paa Cykel og havde lovet at fyre i Lejligheden, inden han begyndte sit Arbejde.

Der var kun seks Kilometers Vej, saa det blev en kort Kørsel. Vognen sagtnede Farten i Gaderne og naaede snart hen til Torvet og Isenkræmmer Nielsens Ejendom. Det forekom Kirstine, at den ligesom listede ind gennem Porten. Saa var de der. Baghuset laa langt nede i Gaarden bag en stor Lagerbygning af Bølgeblik. Foran det holdt en Ladvogn med Flyttegods.

Kirstine kom af og fik set paa Huset. Det var mindre, end hun havde tænkt sig, men det var slet ikke saa ringe en Beboelse alligevel. Om Henrik nu havde naaet at fyre.

Det havde han ikke. Der gik en halvgammel Kone rundt i Stuerne og samlede de sidste Ting sammen. Hun havde ikke set Henrik og var meget utilbøjelig til at svare paa ret mange Spørgsmaal. Hun havde heller ikke gjort rent efter sig.

Tapetet hang i Laser i begge Stuer ved Vinduerne og langs Fodpanelerne. Inde i Soveværelset var der store, fugtige Pletter tværs over den ene Væg. Kirstine følte med Haanden og gøs. Hun havde aldrig nogensinde set en saa fugtig Lejlighed. Da hun kom ud i Køkkenet, opdagede hun, at Væden drev ned over den lange Ydervæg. Hun var træt af at bære Axel og vidste ikke, hvor hun kunde lægge ham. Chaufføren begyndte at bære ind og spurgte, hvor han skulde stille Tingene, men hun svarede ikke. Hun var grædefærdig.

Men hun var nødt til at tage fat, og saa maatte Axel græde, indtil der blev Tid til at tage sig af ham. Foreløbig anbragte hun ham paa Divanen og bandt ham fast med et Halstørklæde om Livet. Det gjaldt om at faa tændt op. Hun tømte en Kasse med Køkkensager og brækkede det skrøbelige Træ i Stykker over Knæet. Konen gik stadig og saa til, som om hun ikke kunde beslutte sig til at tage af Sted.

Pludselig vendte hun sig mod Kirstine: — Det hjælper ikke at fyre. Der bliver bare saa dampet i alle Rummene. Hele Huset skulde rives ned, men det nænner Nielsen ikke. Manden sagde ogsaa til mig: Nu rejser vi, inden vi bliver baaret bort.

— Kan der da ikke gøres noget? Kirstine spurgte ængsteligt. Hun gik og ventede paa Henrik, men han kom ikke, og han havde endda lovet at skaffe Brændsel.

— Det stammer fra Grunden, og saa længe han har Huset, kan han tjene Huslejen ind paa Lønnen. Jeg gaar og

leder efter mine gamle Sko. Konen drejede rundt om sig selv og styrtede pludselig ind i Soveværelset. Lidt efter kom hun tilbage med et Par Sko i Haanden:

— De laa i Skabet. Ja, det skal jo blive staaende, for det dækker den værste Plet paa Væggen, men det opdagede jeg snart. Nu kan De selv kigge, naar De faar Tid, og saa Farvel.

— Farvel. Axel græd saa hjerteskrærende, at Kirstine ikke naaede at spørge om mere. Hun maatte ind og trøste ham, og da hun først havde taget ham op, vilde han ikke slippe hende igen. Han var vel sulten. Under Flyttebesværet havde hun ikke naaet at give ham ret megen Morøenmad. Nu maatte hun med det samme have noget over.

Hun naaede ikke at blive færdig med at stille paa Plads, inden Henrik kom, som hun havde haabet. Axel var bragt ud af sin daglige Vane og gav hende meget Arbejde. Hun maatte ogsaa i Byen, medens han sov, og det tog Tid altsammen. Henrik skulde da have Mad, naar han kom.

Det blev sen Aften, før han endelig viste sig. Hun hørte de velkendte Trin paa Stenbroen udenfor og løb ham i Møde. Hun havde saa meget at fortælle og trængte ogsaa til at trøstes lidt, men hun tav, da hun saa hans Ansigt. Han var slet ikke glad.

— Jamen, Henrik, hvad er der sket?

— Aa, der er ikke noget saadan. Jeg har bare opdaget, at Nielsen er lidt anderledes, naar man først kommer i Arbejde hos ham, end jeg havde ventet. Jeg havde jo ikke faaet Mad med i Morges, men tror du, jeg kunde faa Lov til at gaa over og faa lidt?

— Jeg har været ude at købe ind. Kom nu og sæt dig, saa kan vi ordne Stuerne bagefter. Axel har været urolig hele Dagen. Ellers havde jeg naaet det.

— Ser her saadan ud, naar Væggene er tomme. Henrik saa sig overrasket om og gik fra Stuen ind i den næste og derefter ind i Soveværelset, hvor Sengene endnu ikke var stillet op. Drengen laa og sov trygt og rørte sig i Søvn, men vaagnede ikke. Henrik listede forbi Vuggen og følte Langvæggen. Fugtpletten lignede en mærkelig takket Bjergkæde i Silhuet.

— Jeg følte ogsaa paa den, da jeg kom, og saa skal der endda være værre bag Skabet. Kirstine stod bagved ham.

— Bag Skabet. Han gik hen og flyttede med en Haand det tunge Møbel et Stykke ud paa Gulvet. Naar han var vred havde han altid Kræfter i Overflod.

Væggen dér syntes grøn og manglede aldeles Tapet. Store Kager af Mug hang i tætte Flager op til en Meters Højde og havde smittet af paa Skabets Bagside.

De stod begge tavse uden at kunne sige noget til det forfærdelige. Henrik fattede sig først. Han strøg med Haanden et Stykke af Vægfladen ren: — Det er en rigtig Lejlighed denne her,

men mon det nu ogsaa er tilladt at benytte den Slags Værelser til Memmeskebolig. Det vil jeg dog forhøre mig om. Nu forstaar jeg godt, at jeg er hans sjette Lagermand i Løbet af to Aar. Det har jeg først faaet at vide i Dag.

— Det vil jo ogsaa gaa ud over de Par Møbler, vi har. Kirstine svarede sagte. Hun havde allerede forstaaet, at Konen, som rejste, havde Ret. Der stod en underlig, klam Em i Stuerne, efterhaanden som Varmen fra Kakkelovnen tog til.

— Jeg skal dog alligevel tage Nielsen i Skole om det her. Henrik satte Skabet paa Plads og listede mod Døren. Hans Stemme var slet ikke saa sikker, og Kirstine forstod ham. Nu havde han netop faaet Plads, og skulde han saa miste den? Hvor meget kunde han sige uden at risikere en Opsigelse? Eller hvor lidt?

Hun gik ud i Køkkenet og begyndte at skrælle Kartofler. Hun vilde ikke græde paa denne Dag. Nej, hun vilde ikke græde.

— — — Hen i Januar begyndte Axel at hoste. De var flyttet ind i Oktober og havde holdt ud saa længe. Nielsen erklærede, at andre havde boet godt i det Hus, og saa maatte de ogsaa kunne gøre det. En Smule Fugtighed betød ingenting, naar der blev fyret ordentligt.

Kirstine fyrede stærkt og følte alligevel hver Dag den fugtige Em i Stuerne. Den stemte hende for Brystet og lagde en tynd Hinde over alle Ting. I Begyndelsen vilde hun ikke tro paa Drengens Hoste, men hun blev nødt til det efterhaanden. Hun gik til Læge med ham og fik lidt sød Hostesaft, men det hjalp ikke. Da hun talte til Lægen om den fugtige Lejlighed, foreslog han at sætte Drengens Seng ind i Stuen, hvis Soveværelset var for koldt. Lejligheden maatte være til at bo i, ellers vilde den ikke blive lejet ud.

Løvrigt havde man jo Lov til at flytte. Hvis Lejligheden var

særlig fugtig, vilde han anbefale en Flytning.

Lægen havde meget travlt og vaskede Hænder, medens han gav Raad. Der var intet i Vejen med Drengens Lunger, men hvis Hosten blev ved, maatte hun naturligvis komme igen.

Kirstine lovede at komme igen og kunde dog ikke beslutte sig til et nyt Besøg. Hun købte mere Hostesaft og haabede saa inderligt, at Hosten vilde tage af. Hun flyttede Axels Seng ind i Stuen og haabede igen, men Hosten forsvandt ikke.

Henrik syntes ikke at lægge Mærke til Barnets Sygdom. Han sled fra tidlig Morgen til sen Aften og var altid træt, men en Aften kunde Kirstine ikke tie længere. Hun laa og kunde ikke sove og ledte i Mørket efter hans Haand:

— Henrik vi maa tale sammen om det. Vi maa flytte hører du jeg ved ikke, hvor vi skal rejse hen, men vi maa bort fra dette Hus.

Til hendes Overraskelse svarede han med det samme, og hun forstod, at ogsaa han havde ligget vaagen: — Hvis vi blot kunde flytte

— Hvad mener du kan vi ikke rejse?

— Jeg har jo forpligtet mig til at blive et halvt Aar dengang kan du ikke huske, at vi skyldte din Onkel Penge, og saa fik jeg en Sum paa Haanden og betalte ham. Vi er nødt til at blive boende til Foraaret. Jeg faar jo ikke saa meget i Løn, at jeg kan betale Husleje et Sted til og saa endda afdrage paa Gælden. Der bliver jo ogsaa trukket fra for Huset her.

— Jeg vidste ikke, at du havde betalt Onkel.

— Jeg vilde overraske dig en Dag, naar jeg var færdig med Gælden. Nielsen vilde helst have det paa den Maade, saa jeg ikke rejste lige med det samme, og det passede jo i mit Kram. Nu forstaar jeg bedre, hvorfor han var saa essig.

Henrik tav. Inde fra Stuen hørte Kirstine Drengens hese Hoste. Vilde Anfaldet dog aldrig holde op?

Da det langt om længe var forbi, hviskede Henrik langsomt: — Jeg tog Pladsen, for at Drengen kunde have et Hjem at vokse op i. For hans Skyld forpligtet jeg mig i et halvt Aar, ellers havde Nielsen aldrig taget mig.

Kirstine svarede ikke. Hun vilde skjule, at hun var nær ved at græde. De laa begge og lyttede anstrengt.

Saa fortsatte Henrik efter en Evigheds Pause: — Du maa hellere rejse til Udby i Morgen. Jeg kan sagtens klare mig alene i de Par Maaneder.

— Jamen, Henrik jeg kan da ikke lade dig være alene det kan jeg da ikke

— Jo, du kan og det er bedst for Axel. Jeg kan bedre undvære dig, end han. Saa begynder vi forfra et andet Sted til Sommer. Det er altid lettere om Sommeren.

Henriks Stemme lød fortroingsfuld, og Kirstine holdt taknemmelig fast i hans Haand. Hun turde ikke stole trygt paa en bedre Fremtid, men hun vilde heller ikke vise, at hun var angstelig. De var to, og naar de hjalp hinanden, fandt de vel Udveje.

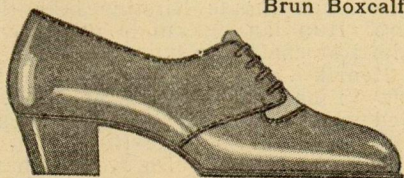
Hun laa længe og lyttede, men Axels Hoste var holdt op. Engang imellem rørte han sig i Søvn. Det var alt.

Først da hun ogsaa skelnede Henriks rolige Aandedrag, lagde hun sig til at sove.

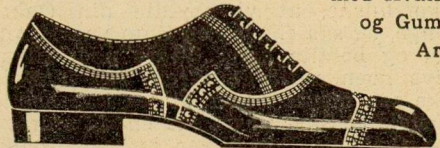

Nedsat PRIS

For at De kan faa Lejlighed til, for en billig Penge, at prøve vort fortrinligt forarbejdede randsyede Fodtøj, sælges disse to Sko, saa længe Lager haves.

Brun Boxcalf Damesko.
Art. 1641.

Sort Boxcalf Herresko
med Hvalros-Saal
og Gummiflæk.
Art. 1142.

Kvaliteten er prima, prima helt igennem, den bedste der faaes.

F.D.B. SKO

14⁵⁰

17⁵⁰

TØJSFABRIK

HJEMMETS

Op-gaver

Til Fods —

Nu lader det sig ikke bortforklare længere. Det er Efteraar. I Aftes gik jeg ad en dejlig uciviliseret Markvej og konstaterede det.

Ikke to Stenkast borte fo'r den vilde Jagt af Biler og Cykler forbi og gjorde den Larm, som disse tidløse og af Aars-tiderne upaavirkelige Fænomener altid gør. Men langs min Markvej var der Ro.

Her bredte sig i den nedgaaende Sols Skær en Hvedemark, hvis Spirer endnu »raabte« til hverandre og havde den spæde Lød, der fik dem til at »staa« saa skønt til den fugtigsorte Muld. — Vintersæden gør sine første Forsøg paa at gro og slaa Rod. — Og Bladene falder. Bag Grøften hinsides Hvedemarken gløder Hegnet af røde Bær, og medens en Samling Spurve holder Sludder i dets Grene, drysser Løvet langsomt, et for et, ned i Grøftens næsten stillestaaende Vand.

En Aarstid er som et Menneske. Den har sine meget smukke saavel som sine mindre tiltalende Sider. En Aften som denne er det nu lettest at faa Øje paa Efteraarets smukkeste. Naturen har just nu de vidunderligste Farver paa sin Palet. Luften har en Aroma, som selv en Sommeraften ikke har bedre. Fra Nabomarken dufter det stærkt af grønne Roeblade. Fjern er Tanken om Regn og Slud og Ild, der paa Grund af et trægt Kakkellovnsrør ikke vil brænde. — —

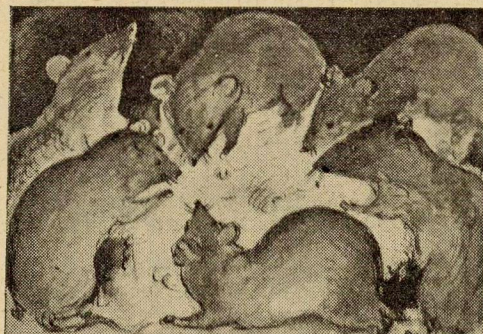
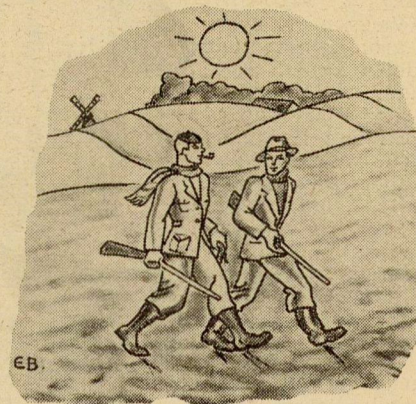
Ude i Roemarken bliver jeg to Jægere va'r. Af to Grunde fryder dette Syn mit Hjerte. For det første ved jeg, at ingen Mennesker i højere Grad end Nimrods Børn elsker Vorherres Natur. Medens de følger Vildtets Spor, fornøjer deres Sind sig ved Synet af Hegnets gule og brune Pragt, ved Synet af Dugdraabernes Mangfoldighed i den grønne, ny Rug eller i den gulligrønne, lige saa ny Hvede — eller ved Synet af en Stump blaat Vand, der blinker frem mellem Bakkerne —, jo, Nimrods ægte Børn elsker Naturen, ved jeg. — — For det andet ses det tydeligt, at disse to Jægersmænd kan gaa, at det er dem en Fryd at bruge deres Ben til det, som Ben skal bruges til. Deres spændstige Skridt fortæller, at Bakke op eller Bakke ned, jævn Vej eller knudret Sti, Pløre eller fast Bund — det er dem lige kært. Det tages altsammen med den samme Given sig hen i Bevægelsens sunde Rytme. Det er smukt at se paa. —

En Dame sagde forleden nogle skrappe Ord i Anledning af den opvoksende Slægts ringe Interesse for at flytte sig igennem Verden til Fods. Jeg hidsætter disse Ord i deres usminkede Djærvhed:

»Om faa Generationer vil Menneskene fødes uden Ben eller højst med et Par Rudimenter af saadanne. Naturen giver sig ikke af med at opretholde Organer, som aldrig tages i Brug.«

Og saa henviste hun til saavel Ungdommen som den modne Slægts Forkærlighed for mekaniske Befordringsmidler.

Vi forstaar vel egentlig godt denne Forkærlighed og indser, at den i mange Tilfælde er berettiget. Hvem begriber ikke Ungdommens Begejstring over det raskeste af alle Samfærdselsmidler, Flyvemaskinen? Eller dens Glæde over en susende Biltur? Og

DER ER MANGE

MUS I AAR

De sidste Aar har Vejforholdene været gunstige for Musenes Formering. Efter Høsten kommer De til at fodre en Mængde af dem og til at ærgre Dem over deres Gnaven og Ødelæggelser, hvis De ikke i Tide lægger Ratin. Ratin udrydder Hus- og Markmus fuldstændigt i Løbet af ganske faa Dage.

Faas i 85 gr. Flasker 4 2 Kr. Nøjagtig Brugsanvisning medfølger. —

RATIN

SALGSKONTOR: KØBENHAVN

Farv Nutidens Stoffer med Nutidens Farver:

OPAL GARDEROBE OG OPSKYLNINGSFARVER kan anvendes til alle moderne Stoffer af Uld, Bomuld, Silke og Kunstsilke.

OPAL GARDEROBE OG OPSKYLNINGSFARVER findes i 35 højmoderne Nuancer. — Pris pr. Brev til 250—500 gr. Stof, 25 Øre.

Forlang OPAL i Deres Brugsforening.

finder vi det ikke selv rimeligt — hvis man ønsker at faa *det ud af sin Tid*, som man helst skal have —, at vi betjener os af de Befordringsmidler, som sparer kostbare Minutter og overvinder tidsspildende Afstande?

Jo?

Men vi snyder os selv for et Gode, hvis vi evig og altid lader os »fragte«.

At forsømme at gaa, det er at snyde sig selv for et Maal frisk Luft og en rask Iltning af Blodet, det er at snyde sig selv for den Rigdom, det er at have veltrænede Muskler og et sundt, ligevægtigt Sind.

Er man ung, da er Vandringen en herlig Anvendelse for Konstitutionens Overskud af Kraft, og er man ikke mere ung, da trænger man sikkert dobbelt til at frigøre sig for Civilisationens Overbekvemmeligheder og søge den Kilde til Forrygelse, som de lange Gaature er.

Kære Medsøstre! Nu har vi Efteraaret med dets skønne Farver og dets rene Luft! Gaa ud og nyd det! Gaa selv! Og husk at opfordre Deres Børn til at gaa!

Skulde det hælde, at De lidt bekymret tænker paa de Sko-saaler, der muligvis vil gaa i Løbet paa den vide Verdens Landeveje, saa trøst Dem! De ved lige saa godt som jeg, at de smukke, slidstærke Sko, som De velsagtens allerede har forsynet Dem selv og Børnene med gennem Brugsforeningen, holder til en Del.

Søster.

*

Det samme, men paa en anden Maade.

»Mor, hvad skal vi have til Middag?« Det er Dagens Spørgsmaal, naar Mand og Børn kommer hjem. Mor stod i Køkkenet i Færd med at røre Æg og piske Æggehvider. Svaret kom prompte: Vi skal have opvarmet Kødsuppe med Boller og tynde Pandekager med Æblegelé.« Husets Søn mumler noget om, at Pandekager er ikke Mad, men Kager — lad os faa nogle Kartoffler.

Vil de Pandekager da ikke lade sig vende? Det maa være den Kop sure Mælk, jeg kom i. Klokken er mange; min Mand skal afsted til et Møde. Til alt Held staar i Kælderen en Daase Pølser; de maa gennemvarmes og gives med Brød og Sennep til; det maa gaa med den solide Forret. — Nu koger Suppen. Rødderne og Bollerne skal paa, jeg vil lige smage — nej, det kan da ikke passe, den er jo sur, — det er den lumre Tordenluft! — Nu kalder min Mand: »Kommer Maden ikke snart, vi sidder her alle?«

Formad skal der til, og jeg har da Melbollerne i Behold. — I Hast bliver en Flaske Saft trukken op, fortyndet med kogende Vand og en Jævning sat paa: »Værsaaartig: Hyldebær-suppe og bajerske Pølser!«

»Ja, men du sagde jo — —«

»Spis nu blot, og saa skal I bare se, hvad jeg har til jer til Aftenkaffen.«

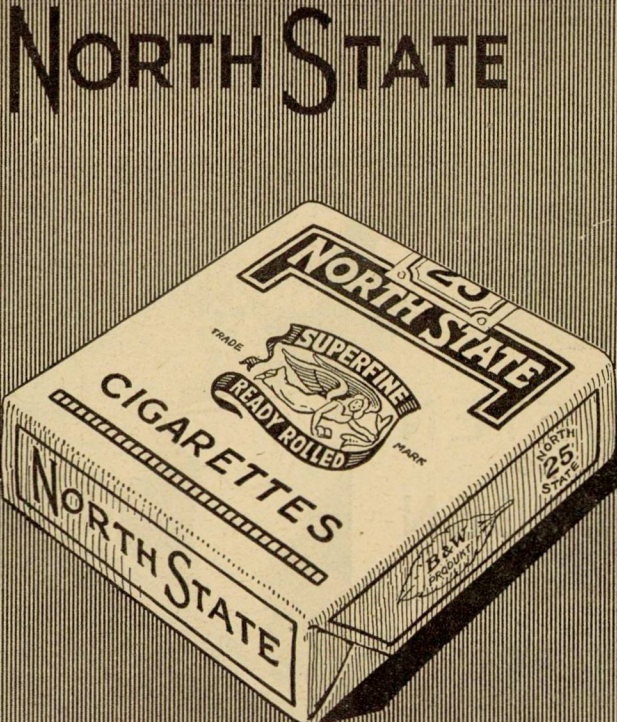
Da Middagen var forbi, gik jeg i Gang med, ved Hjælp af Gær og et passende Kvantum Mel, at forvandle den mislykkede Pandekagedejg til Kaffeboller — der smurte med Smør og den lovede Æblegelé stod paa Kaffebordet, da Familien atter var samlet ved 21-Tiden.

Det var vellykket i høj Grad, selv om min Datter, da jeg fortalte hende om de forskellige overstaade Genvordigheder, udbrød: »Du traadte vel nok i Spinaten, Mor!« A.

Dette Nummer af Bladet er leveret paa Posthuset den 30. Oktober.

*

Redaktionen sluttet den 20. Oktober.

NORTH STATE

CIGARETTES

HIGH CLASS BLEND

Sorte Ruskindssko er højeste Mode

til Selskabsbrug.

Art. 2636. 14⁴⁰

Art. 2676. 15⁶⁰

Art. 2665. 17⁷⁵

Alle forarbejdede af Skind i den dybsorte Farve, der tilkendegiver den gode Kvalitet.

Se Kataloget i Brugsforeningen.

F.D.B. SKOTØJSFABRIK

**DUFTEN
OG
SMAGEN**

Alene **Duften** af den dejlige
LAKKAWELLA
The sætter Dem i godt Humør - og **Smagen** holder, hvad Duften lover!

Der bliver mange Kopper stærk, velsmagende The af en Pakke **LAKKAWELLA**, der vejer 50 Gram og koster. ... **55 Øre.**

Let og tæt Barbering

Og billig! FDB-Barbersæbe og -Barbercreme i Tuber er enestaaende drøj i Brugen. Hvadenten De bruger Sæbe eller Creme, bør De altid forlange FDB!

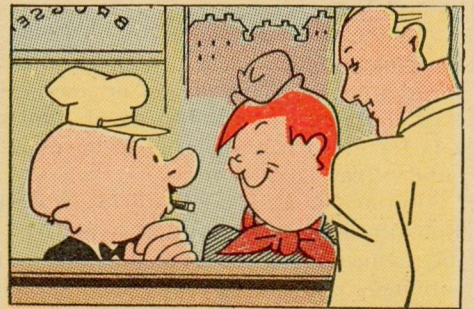

Lille Peter Brugs's store Oplevelser.

»Flyv, Fugl — flyv ...«

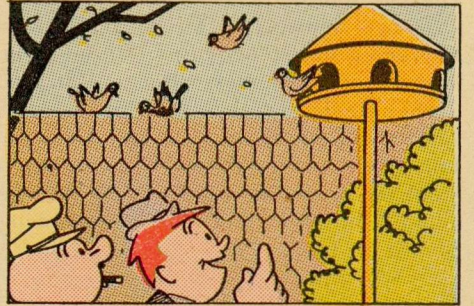
Peter: Jeg skulde have noget Duefoder. Tænk, jeg købte en fornem Brevdue paa Torvet i Gaar, men nu er den væk. Den er sikkert fløjet hjem til sin tidligere Ejer.

Palle: Den har nok bare gemt sig et Sted i Dueslaget.

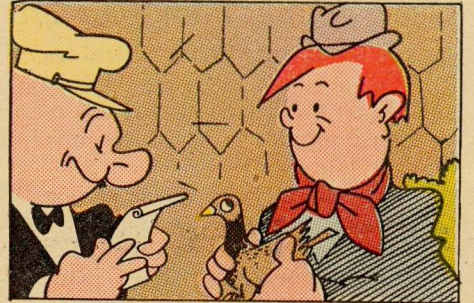
Peter: Jeg maa selv passe Hønsene og Duerne for Tiden. Min Husholderske er saa gnaven, at hun ikke er til at have med at gøre.

Palle: Hør, er det ikke din nye Due, der sidder dør? Og jeg tror, den er ude med Brev!

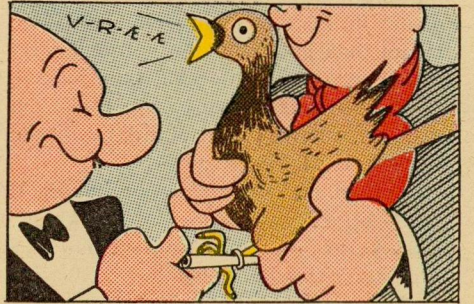
Peter: Nu skal du høre! »En ikke helt ung, men venlig og dygtig Dame af et romantisk Gemyt, kunde ønske at komme i Forbindelse med en ældre Herre, der har Brug for en dygtig Medhjælp.«

Palle: Det er jo lige noget for dig!

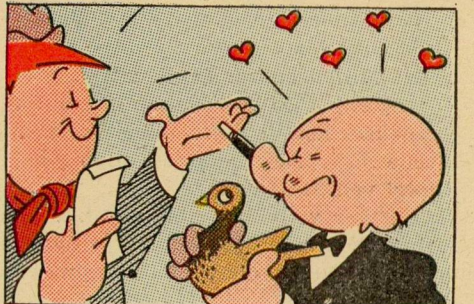
Peter: Nu har jeg svaret og fremhævet alle mine gode Egenskaber. Jeg har bedt hende navngive sig, hvis hun kunde ønske at komme til at føre Hus for en 1. Klasses Herre.

Palle: Er det dig?

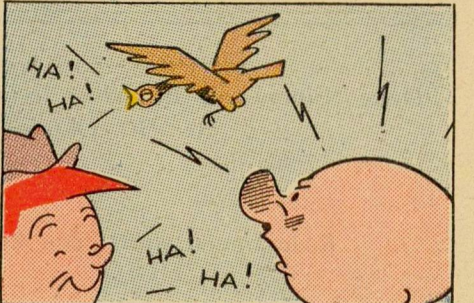

Peter (næste Morgen): Det kalder jeg Ekspres-Svar. Læs op!

Palle: »Skæbnen har sikkert ført mig sammen med Dem, der lader til at have alle de gode Egenskaber, som min nuværende Arbejdsgiver ikke har.«

Palle: »Ventende at høre nærmere, Nikoline Mortensen, Adresse: Peter Brugs, her.« Til Lykke, Peter. Hun har ikke vidst, at du har købt en ny Brevdue, men troet, at det var en, der var kommet tilflyvende.

Søren Dims

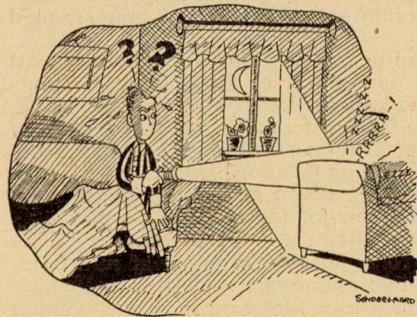
skriver hjem.

Brugsen, 26. ds.

Kære Moder!

Her har du mig altsaa igen og lad mig straks fortælle, at den lille mystiske Begivenhed, der indtraf paa Læse-

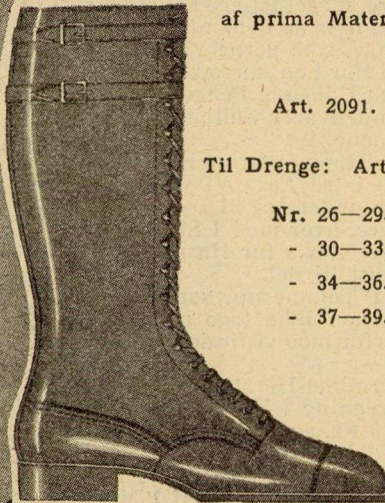
stuens Indvielsesdag, hvor vi fandt vort nye Klublokale befolket med Fjerkræ og Hunde og Grise, nu er blevet opklaret paa en tilfredsstillende Maade. I sidste Nummer af mit lille Reklameblad »Nyt fra Brugsen« fremkom jeg med et Par spydige Bemærkninger om »den spøgefulde Herre«, der havde moret sig med at forvandle Læsestuen til en Slags Noahs Ark, og samme Dag, som vore Medlemmer havde faaet Bladet, kommer der en lille sjov Otteaaars-Knægt, der hedder Jeppe og er Søn af en Gaardmand, som bor ved Siden af Forsamlingshuset, herind i Brugsen og afleverer en Bestillingsseddel paa en Del Varer og siger i samme Aandedrag: »Og saa skulde jeg hilse fra min Far og sige, at jeg er »den spøgefulde Herre!« Det varede noget, inden der gik et Lys op for mig (men det var ogsaa meget mørkt i Vejret den Dag), men omsider forstod jeg dog Meningen — det var ham og to endnu mindre Søsken, der var de skyldige! Napoleon, der har paataget sig at passe Læsestuens Kakkellov, havde glemt at laase Døren, da han var derinde og fyre op — Jeppe og hans to smaa Søsken var saa listet derind, og da de syntes, der var saa rart, havde de ogsaa moret sig med at slæbe deres forskellige Yndlingsdyr derind. Saa havde de hørt Moderen kalde og havde skyndt sig hjem uden at turde omtale deres Gavtyvestreger. Da »Nyt fra Brugsen« var kommen, og de havde hørt Forældrene tale om Mysteriet, var Jeppe saa gaaet til Bekendelse og var omgaende blevet sendt hen til mig for at skrifte. Naa, han fik en Chokolade cigar som Tak for sin Ærlighed, og jeg var jo i og for sig glad for, at det ikke var ondsindede Mennesker, der havde været paa Spil. Det lader iøvrigt til, at vor kære Læsestue skal blive Skueplads for allehaande Begivenheder, og i Lørdags Nat udspillede et større »Drama« derhenne, hvor jeg optraadte som en yderst tvivlsom Helt. Ser du, vi fik ferniseret Gulve i Brugsen i Lørdags, og mit Værelse stank saa rædsomt af Fernis, at jeg ikke havde megen Lyst til at sove i den Atmosfære. Saa faldt det mig pludselig ind, at jeg kunde overnatte i »Ungdomsklubben« Læsestue, hvortil jeg jo som Formand havde Nøglen. Jeg snupede altsaa et Par Tæpper og en Pyjamas, vandrede hen til Forsamlingshuset og laa ti Minutter efter og sov trygt paa en mage-lig Sofa. Men ud paa Natten (det viste sig at være ved 2-Tiden) vaagnede jeg op ved en mystisk og højst gennemtrængende Lyd, som jeg først antog for en fjern Torden og dernæst for Støjen fra et Tærskværk eller et Savskæreri. Jeg blev dog efterhaanden klar over, at Lyden ikke kom udefra — og lidt efter gik det op for mig, at det var en ualmindelig kraftig og indholdsrig Snorken, jeg hørte, og at der altsaa maatte være en fremmed til Stede. Ved forsigtigt at bruge min Lommelampe konstaterede jeg, at den hemmelighedsfulde Snorkemester skjulte sig paa Bunden af to Lænestole, han havde skubbet sammen, og jeg regnede ud, at det nok var en eller anden Landevejsbisse, der havde fundet sig et Fristed herinde. Som den modige Mand, jeg er, vilde jeg dog ikke risikere noget, og skyndte mig at komme i Tøjlet og sneg mig saa hen mod Døren. Men jeg faldt selvfølgelig over et Utal af Stole — Snorkningen standsede brat, og inden jeg vidste af

det, følte jeg mig grebet om Skuldrene af et Par Kæmpenæver og hørte en dyb, grødet Stemme sige: »Hvem der?« Jeg var alt for forskrækket til at kunne svare, men søgte efter fattig Evne at gøre mig fri, hvad der bevirkede, at jeg for Alvor kom i Haandgemæng med den ukendte Samson. Det lykkedes mig mærkelig nok at lange ham en ordentlig en ud, og den kunde han øjensynlig ikke li', for han udbrød i en højst fornærmet Tone: »La' vær' med det! Det gør jo ondt!« Den Stemme var ikke til at tage fejl af — det var min tykke Ven Napoleons, og dermed sluttede Kampen, for jeg skyndte mig selvfølgelig med at give mig tilkende. Tænk, saa havde han ogsaa faaet den tossede Idé at gaa hen og sove i Læsestuen, fordi hans Mesters Kone havde erklæret, at han skulde tidlig op om Søndagen, fordi hun vilde gøre Hovedrengøring i hans Værelse. Han var kommen derhen senere end jeg, og han har selvfølgelig ikke set mig i Mørket. Naa, han kunde let have faaet et blaat Øje, hvis det ikke tilfældig havde været hans omfangsrige Mave, jeg havde ramt — og dermed være du kærligst hilset fra din Søn

Søren.

MOTOR og JAGTSTØVLE

af prima Materiale, og bedste Forarbejdning.

Art. 2091. Kr. **29⁵⁰**

Til Drengene: Art. 2290.

Nr. 26—29. Kr. **13⁵⁰**

- 30—33. - **15⁵⁰**

- 34—36. - **17⁵⁰**

- 37—39. - **19⁵⁰**

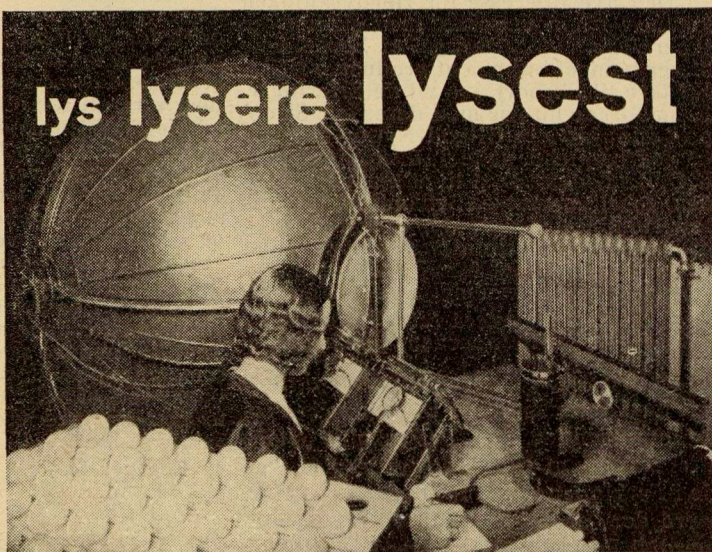
Besøg vore Detail-Udsalg.

29⁵⁰

FDB SKOTØJSFABRIK

lys lysere lysest

LUMA=Lampernes Lysstyrke og Strømforbrug kontrolleres i moderne, tidssvarende Fotometeranlæg. LUMA=Fabrikens Udstyrelse med Maskiner og videnskabeligt nøjagtige Instrumenter staar paa Højde med Nutidens Teknik, og en streng Kontrol sørger for, at absolut fuldgode Lamper forsynes med Kvalitetsmærket—

F. D. B.

LUMA

Vore Læsere har Ordet.

(Sluttet fra Side 513.)

Danske Hørvarer vilde da fortrænge Bomuldsvarene ikke alene til Lagner, Haandklæder og Dækketøj, men ogsaa for en Del til Kjoler, Forklæder, Gardiner, Tæpper m. m. Naar Hensyn tages til Kvaliteten, behøver danske Hørvarer ikke at være dyrere end Bomuldsvarene. De er meget smukkere, meget lettere at vaske og meget stærkere, hvis de behandles rigtigt. Og der er mange, som gerne vil dyrke 1 Skp. Land med Hør i en Aarrække for paa den Maade uden Udlæg af Penge at kunne holde deres Linnedvarer vedlige og samle Udstyr til Børnene.

Vi har her i Egnen omkring Holsted St. dyrket Hør nu i tre Aar. Vi var første Aar 15 Dyrkere, andet Aar 31 Dyrkere, og i Aar 61 Dyrkere, hver med 1 Skp. Land. Det synes jeg, er Bevis for Husmødrenes Interesse og Lyst til det.

Fabrikken i Tommerup, som vi har Kontrakt med, kan ikke tage mod flere Dyrkere, og derfor maa vi finde en anden Vej.

Jeg har for rødnet Hørstraa fra 1 Skp. Land faaet Afregning i Varer for 67 Kr. første Aar og 79 Kr. andet Aar. I Aar bliver det sikkert ikke mindre.

Jeg regner med, at 1 Skp. Land med Hør kræver 12 Dages Arbejde af 1 Mand plus Udgift til Gødning (6 Kr.), Jordleje (5—6 Kr.), Saafro (2 Kr.) og Fragt af Straa til Fabrikken (2—3 Kr.) minus Frøets Værdi (8—9 Kr.).

Arbejdet med Hørrønnen kan udføres af Husmoderen med lidt Hjælp af Manden, Pigen eller store Børn. Der er Brug for et Oplysningsarbejde angaaende Dyrkningen, bedre Saafro m. m., men det vil sikkert vore Forsøgsstationer sammen med Landbo-, Husmands- og Husholdningsforeningerne tage sig af.

Den nye Interesse for Hørdyrkningen kommer fra Kvinderne, men skulde det senere ske, at Landbruget af Forholdene bliver tvunget ind paa at producere f. Eks. Hørtave til Eksport, saa vil de Erfaringer, Husmødrene nu gør med deres ene Skærppe Land, jo være til god Nytte.

Jeg har med dette Indlæg villet give F. D. B.s Ledelse Lyst til at hjælpe os med den fabrikmæssige Behandling af vor Hør, idet jeg mener, det er naturligt at bruge de Sammenslutninger, vi har, og det er meget vanskeligt for Husmødrene selv at skabe nye, der kan magte noget saadant.

Agnes Elbæk-Jessen,
Enggaarden, Holsted St.

Som Fru Elbæk-Jessen selv giver Udtryk for i foranstaaende Indlæg, maa Forudsætningen for, at F. D. B. skulde optage Fremstilling af Hørvarer og dermed træde i Forbindelse med Producenter af Hør, være den, at der virkelig var et nævneværdigt Forbrug af Hørlærreds- og Blaarvarer, hvilket Fru E.-J. skriver om selv, idet hun nævner »et Ønske eller Krav fra dens (Fællesforeningens) fleste Kunder, de jævne Husmødre paa Land og i By«. Og efter hvad vi paa Forespørgsel hos F. D. B.'s Manufaktur-Afdeling har faaet oplyst, kan et saadant Forbrug absolut ikke siges at være til Stede i Øjeblikket, og Grundlaget for F. D. B.'s Indgriben i Sagen altsaa dermed formentlig heller ikke.

Den Interesse for Sagen, som Fru E.-J. vil søge vakt indenfor F. D. B., maa derfor bygges paa en Interesse indenfor Forbrugernes Rækker. Først naar der fra disses Side viser sig en Ændring i Retning af, hvad der er Fru E.-J.'s Ønske, er den nødvendige Forudsætning til Stede for, at der kan forsøges videre med Sagen hos F. D. B.

*

Vin til Maden — eller ikke!

I.

Maa det være mig tilladt at komme med et Par Bemærkninger til Fru Kaja Pedersens Artikel i Brugsforenings-Bladet af 2. Oktober: »Skal vi have Vin til Maden?»

At man i Fællesforeningen fører Vin, der staar Maal med, hvad man kan købe andre Steder, skal jeg ikke benægte, lige saa lidt som jeg vil tillade mig at drage Fruens saglige Anvisninger om Vinens Behandling i Tvivl; men i de fornuftige Kvinders, de gode Mødres og de økonomiske Husmødres Navn vil jeg paa det bestemteste protestere mod den Bemærkning, at det er Synd at undlade Vinen ved festlige Lejligheder, specielt ved Konfirmationsmiddage.

I Bilernes Tidsalder, da de smaa Alkoholdosers skadelige Virkning er fastslaaet baade ad videnskabelig og blodige Erfarings Vej, hører det med til Hjemmets allervigtigste Opgaver at advare de unge mod enhver Brug af Alkohol, og der bliver ikke andet for, end at vi maa arbejde os ud af den gennem Slægterne nedarvede Forestilling, at Vin og Feststemning har noget med hinanden at gøre. »Forhøjer« vi Festen ved at drikke et Glas med Konfirmanden, er det os, der bærer Ansvaret for, om vedkommende en Gang uden for vor Kontrol søger ved Spiritusnydelse at faa Feststemningen saa højt op, at det ender med en Ulykke, hvilket kun desværre alt for ofte sker.

Nej, lad Husmødrene bruge de Penge, der bliver tilovers fra det nødvendige, til gennem Brugsforeningen at anskaffe sig Ting for, der kan lette hendes Arbejde saa meget, at hun ikke behøver at møde nervøs og overanstrengt ved Festmiddagen, saa hun maa ty til usunde Stimulanser for at faa Humøret lettet lidt, men glad og munter ved den gode Bevidsthed, at hun har varetaget den opvoksende Slægts virkelige Tarv til Gavn for saavel Andelsbevægelsen som andre gode Formaal, der bevisligt alle tjener ved, at Spiritusforbruget saavel ved festlige som ved andre Lejligheder bliver »en saga blottet«.

Løgager Skole,

Funder.

Marie Bønløkke Isen.

II.

Der kan være Meningsforskel med Hensyn til Konfirmationshandlingens Betydning for de 14-aarige unge; men i Almindelighed er der vist Enighed om, at Konfirmationsfesterne med tilhørende Mængder af Gaver osv. i Løbet af en Aarrække har antaget en Form, som maa beklages.

Og naar endelig Husmødrene skal have mange Overvejelser og gode Raad med Hensyn til Indkøb af Vin ved saadanne Lejligheder, er man naaet ud i det meningsløse, ligesom det er en uhyggelig Misbrug af Ordet, naar en »Raadgiver« be-

tegner det som »Synd« at »stryge« Vinen ved Konfirmationsmiddagen.

Nej, tværtimod! Der er tilstrækkeligt Udvalg af alkoholfri Drikke ved en saadan Lejlighed, saa baade Vin og Vinraad er ganske overflødige. Mange Konfirmander har maaske ved deres Konfirmation faaet Smag for Vinen, saa de siden i Ungdomstiden har fortsat med den farlige Brug af berusende Drikke. Var det ikke værd for Forældre og »Venner« at tænke over det.

Samtidig er der da ogsaa Anledning for dem til at undres over, at Brugsforenings-Bladet mener, at Raad om Vin ved Konfirmationsmiddage hører til »Hjemmets Opgaver«. En af Hjemmenes betydelige Opgaver er derimod at afskaffe Brug af berusende Drikke ved festlige Lejligheder. Hvis det skete i stor Udstrækning, vilde det i høj Grad fremme Arbejdet for Ædrueligheden i vort Folk, særlig blandt Ungdommen, og det trænges der fremdeles haardt til. Vær med i dette Arbejde, det er ogsaa en Opgave for Brugsforeningsfolk. Et ikke uvigtigt Led deri er Konfirmationsmiddage uden Vin og andre spirituøse Drikke.

Hans Birkelund,
pens. Lærer, Viby J.

III.

Under Rubriken »Hjemmets Opgaver« spørges i Nr. 20: »Skal vi have Vin til Maden?« Det vil jeg som Husfader og Opdrager og som Læser af Brugsforenings-Bladet svare paa med et *absolut Nej*.

Det er mit Haab, at man i jævne, danske Hjem, hvor Vin eller anden Spiritus ikke er nogen Hverdagsdrik, ikke heller vil anvende den til Konfirmationsfesten.

Er der nogen Fest, hvor Vin bør være banlyst, saa er det først og fremmest Konfirmationsfesten.

Konfirmationen kan være en smuk Indvielse til det Virke i de voksnes Verden, Barnet gaar ind til. Lærer og Præst — og Hjemmet forbereder det til Konfirmationen, og naar det bliver en virkelig Konfirmation og ikke blot en Overgang til Handsker og Paraply, Cigaret og Spiritus, saa vil det ikke pynte paa et Festbord Konfirmationsdagen, om der staar 4 forskellige Vinglas til lige saa mange Slags Vine. Suppen, Fisken, Stegen og Desserten er ikke mindre god og festlig uden disse, og for Resten tør jeg tro, at jævne Hjem slet ikke kender et saadant Festbord — heldigvis.

Ligesom man styrer sin Bil sikrest uden Vin, saaledes ogsaa naar man styrer ind i og gennem Livets Kamp.

Det er muligt, at F. D. B. sælger billig Vin. I mange Brugsforeninger aftager man dog intet af den, og jeg har til min Glæde endnu ikke set, at F. D. B. reklamerer med den.

Skulde der imidlertid være et jævnt Hjem, der ønsker et Vinglas paa Festbordet, saa kan der henvises til en god, smuk, alkoholfri Vin i »Palestine Mitz«, og man kan i et Frugtaar som i Aar selv fremstille en fin, god og billig Æblemost, som f. Eks. Karen Busk giver Anvisning paa i Husholdningsbladet for 3. Oktober.

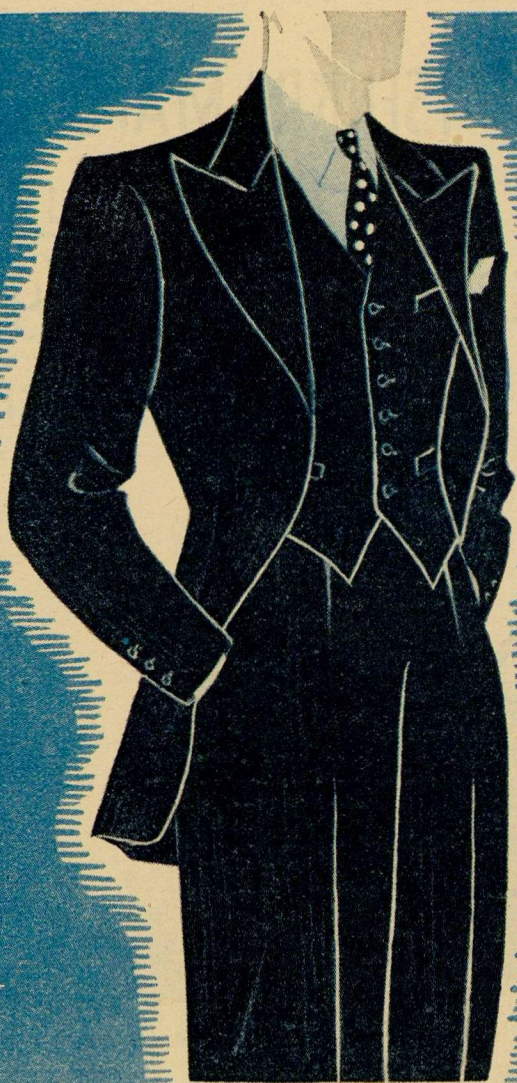
I mit Hjem, min Skole og min Virkekreds føler jeg mig tvungen af min Samvittighed til at advare mod Drik og Drikkeskik, og Vin er farlig og har ikke sjælden ført unge ind i Handlinger, de bagefter bittert har maattet fortryde. Efter mit Skøn er det et af Hjemmets store Opgaver at kunne feste uden Spiritus.

Billum.

Th. Uhre.

*

KULØRTE HABITTER

Ekstra
TILBUD

Vi har i Øjeblikket **3 Serier Habitter** —
moderne og fikse — som vi kan tilbyde ekstra-
ordinært **billigt** til disse **forbavsende Priser:**

Kr. 66.00 53.00 44.00

De faar her en sjælden Lejlighed til at købe en
moderne **Herrehabit** for **næsten ingen Penge.**

Forlang **Rekvisation i Deres Brugsforening** og
aflæg Besøg i en af vore **Konfektions-Afdelinger:**

Kjøbenhavn
Aarhus
Odense
Nykjøbing F.
Næstved

Holbæk
Svendborg
Vejle
Horsens
Randers

Hjørring
Skive
Varde
Kolding

KR. **66**⁰⁰

KR. **53**⁰⁰

KR. **44**⁰⁰

F. D. B. K O N F E K T I O N

F.D.B. SENKRAMAFDELING
har altid den rigtige Kuffert
eller Taske til den rigtige
Pris!

FÆLLESFORENINGEN FOR DANMARKS BRUGSFORENINGER

FORLANG PANKREDENT DEN NATIONALE TANDPASTA

som fuldtud er paa Højde med
de førende udenlandske Mærker
og i mange Tilfælde bedre.

Har De bemærket Prisnedsættelsen.

Stor Tube	Kr. 1,50
Mellem Tube	" 1,00
Mindre Tube	" 0,50

FØRES I ALLE BRUGSFORENINGER

Havdrup Trævarefabrik

VED L. PEDERSEN & SØNNER, TELEFON 33

Anbefaler sig med

Hjulbører — Havemøbler — Trappestole
Høkkasser — Strygebrædder — Trapper
og Stiger i alle Arter — Vaskemaskiner

Mangeaarg Leverandør til Fællesforeningen.

Forsøgsberetningerne
sætter **intet over** Afsvampningsmidlet

Sanagran

Det kan bruges ligesaa godt til **Tør-**
som til **Vaada**afsvampning.

Brugsanvisning følger med hver Daase.
SANAGRAN faas overalt. Dansk Fabrikat.

Det danske Gødning-Kompagni.

Hostesaften „DECROTTE“

Kgl. dansk Patent
af 25. Oktober 1904

Talrige Anbefalinger fra kendte Læger Landet over.
En af disse skriver følgende:

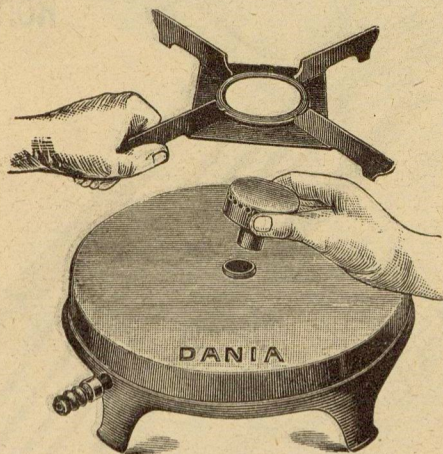
Hjælpen er
her ufejl-
barligt!
Fremstillet
udelukken-
de af dan-
ske Natur-
produkter.

Jeg skal tilføje, at ved et Par Tilfælde af sær-
deles haardnakket *Bronchitis*, der hos et Par
Børn — som saa ofte — afløste en heftig *Kigho-*
ste, har det været paafaldende, at »Decrottes«
havde en bedre Virkning paa *Bronchitis* end de
forud almindelig anvendte Midler til *Eks-*
pektoration og Lindring af Halssymptomerne.
S. O. Brøndsted, Læge, Aarhus.

Tilkendt
Diplom m.
højeste Ud-
mærkelse
og
Ærespris.
Overgaar
alt.

Tusinder Hjem bruger det gamle Husmiddel. — Faas i Deres Brugsforening.

“DANIA”

GASAPPARATER

AKTIESELSKABET
GLUD & MARSTRANDS FABRIKER
CARL LUNDGADE 20 — KØBENHAVN S

**Det er ikke
afgørende,**

om Kosten er billig at an-
skaffe, men derimod om
Kosten er billig i Brug.
Forlang derfor Kvalitets-
Kosten med dette Mærke.

A. P. Pedersen, Skive.

Filbered
Supper, Saucer, Grøntsageretter
med

MAGGI'S BOUILLON

KVALITETSVARE!

Gigtholin 3-33

Til udvendigt Brug.

Anbefales til Behandling
af Muskelsmerter, For-
stuvninger, Forstræk-
ninger, stiv Hals, Nakke
og Ømhed i Lænder og
Muskulaturen

„Odont“ 3-33

Nogle faa Draaber paa Bomuld
standser hurtigt den heftigste
Tandpine.

„Lactin“ 3-33

Bedste Ligtornedræber.

Fremstillet paa Martin Jensen's
tekn. chem. Laboratorium,
Taastrup-København.

Faas i Brugsforeningerne!

Faas i Brugsforeningerne!

ULD TÆPPER og REISEPLAIDS

GRUTH

KOR

KISS

TÆPPER

Til Rejse — paa Udflugter — i en kold Nat — ved en Mængde Lejligheder har De Brug for et godt varmt Uldtæppe eller en Rejseplaid. Deres Brugsforening leverer Dem dejlige, udnede Tæpper i mange forskellige Kvaliteter og Rejsetæpper i mange smukke Mønstre.

Dessin „Kor“

Svært brunmeleret Uldtæppe
Størrelse 125×190 cm pr. Stk. Kr. 9,00
" 140×190 " " " " 9,85

Dessin „Kiss“

Prima normalfarvet Uldtæppe
Størrelse 125×190 cm pr. Stk. Kr. 13,00
" 140×190 " " " " 14,50
" 160×190 " " " " 16,25

Dessin „Gruth“

Rejseplaid, prima Kvalitet
Størrelse 150×190 cm pr. Stk. Kr. 14,00
Faas i brune og marine Bundfarver.

F. D. B.

MANUFACTUR

AARHUS

KJØBENHAVN

ODENSE